

การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปริญญานิพนธ์
ของ
จุฑามาศ ตันติรัตน์โอภาส

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

พฤษภาคม 2548

การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปริญญานิพนธ์
ของ
จุฑามาศ ตันติรัตน์โอภาส

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2548

การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บทคัดย่อ

ของ

จุฑามาศ ตันติรัตนโอภาส

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

พฤษภาคม 2548

จุฬามาศ ต้นศิริตันโสภาส. (2548). การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม. ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร. ทศพร มณีศรีขำ , รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพที่ประกอบไปด้วย การสัมภาษณ์นักเรียนช่วงชั้น
ที่ 4 จำนวน 15 คน

ผลการวิจัยมีดังนี้

ประการแรก ปัจจัยที่เกิดจากตัวของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ได้แก่

ด้านสติปัญญาที่ทำให้เกิดการตัดสินใจเลือกศึกษา ความสามารถในการเรียน
ซึ่งหมายถึงว่านักเรียนมีความเชี่ยวชาญหรือสามารถทางการคิดเกี่ยวกับการเรียน ทำให้สามารถ
ตัดสินใจเลือกศึกษา

ด้านความถนัด มีส่วนในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียน

ด้านความสนใจ นักเรียนมีความสนใจตั้งแต่เด็ก จึงทำให้เกิดแรงจูงใจในการศึกษา
จนถึงปัจจุบัน

ด้านบุคลิกภาพ ตัวนักเรียนทั้งตัวหรืออวัยวะที่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาและ
พฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมานั้นเป็นกระจกเงาที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของบุคคล
นั้น ๆ ทำให้นักเรียนสามารถรับรู้ถึงความเหมาะสมในการเรียนว่าควรจะตัดสินใจเลือกศึกษาต่อได้

ประการที่สอง ปัจจัยที่เกิดจากภายนอกตัวของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ได้แก่

ด้านความคาดหวังของบิดามารดา พบว่า บิดามารดามีความคาดหวังที่จะให้บุตร
ของตนเองมีโอกาสในการศึกษาที่ดีกว่าตนเอง

ด้านอาชีพของบิดามารดา พบว่า เป็นส่วนน้อยที่จะส่งเสริมให้ลูกของตนเองได้
ทำงานในแบบเดียวกับตนเอง ด้านการคล้อยตามเพื่อน พบว่า เพื่อมีส่วนในการตัดสินใจเลือกศึกษา
ต่อ เพราะช่วงวัยรุ่นนักเรียนจะมีการปรึกษากับเพื่อน และมีการเรียนแผนการเรียนเดียวกันทำให้เกิด
การคล้อยตามเพื่อนได้ง่าย

สื่อ พบว่า เป็นอิทธิพลในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อน้อยที่สุด

ด้านตลาดแรงงาน พบว่า นักเรียนในปัจจุบันตัดสินใจเลือกศึกษาต่อจากปัจจัย
ทางด้านเศรษฐกิจมากขึ้น ทำให้ตลาดแรงงานมีสำคัญต่อการเลือกศึกษาต่อ

ด้านทัศนคติ พบว่า เด็กจะมองถึงความรู้สึกชอบจากงานที่ตนเองต้องแล้วจึงอยากเลือกจะตัดสินใจเลือกศึกษา

ด้านค่านิยม พบว่า นักเรียนต้องการที่จะตัดสินใจเลือกศึกษาต่อให้สูงที่สุด และไม่จำเป็นต้องเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยชื่อดัง ซึ่งความรู้สึกพอใจที่คนเรามักแสวงหาจากงานที่ทำ หรือเป็นความรู้สึกพึงพอใจ อันเป็นผลลัพธ์ที่ได้จากงานของเขา ซึ่งสิ่งที่คนเรายึดถือแต่ละอย่างนี้มีความสำคัญไม่เท่าเทียมกันเสมอไป

DECISION MAKING TO FUTURE STUDY OF THE FOURTH LEVEL OF
SECONDARY
SCHOOL STUDENT IN AYUTTHAYA PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
JUTAMAS TUNTIRATTANA – O – PAS

Present in partial fulfillment of the
Master degree of Educational Psychology
at Srinakharinwirot University
May 2005

Jutamas Tuntirattana-o-pas. (2005). *Decision Making to Further Study of The Fourth level secondary Grade 4 –6 Students in Ayutthaya Province*. Master thesis, M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok :Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assist. Prof. Totsaworn Maneesrikum, Assoc. Prof. Waythanee Greethong ,

The purposes of this research were to study decision making to further study of the fourth level secondary grade 4 –6 students in Ayutthaya Province in academic year 2004. The methodology of this research was qualitative research by intake interview 15 students of the fourth level secondary grade 4 –6 students .

The results were as follows :

First of all : factors affecting on decision making to further study were as the following factors:

In aspect of intelligence factor : learning ability ; it means that expert to learn or to think affected decision making to further study.

In aspect of aptitude factor : it might be the one of various factors affecting on decision making to further study too.

In aspect of interest factor : students might be interest so long ago when they were young so it caused them to create motivation to further study .

In aspect of personality factor : all of students' behaviors indicated their thinking or attitude towards further study . This aspect made students' perception of learning suitable and then students might knew how to make decision making to further study.

Second of all : factors affecting on decision making to further study were another factors that still around them : namely environmental factors were as the following factors:

In aspect of parents' expectation factor : they told that parents need to provide more learning opportunity to them than their parents.

In aspect of parents' career factor : there were at least of parents need to promote their own child working in the same parents' task.

In aspect of conformity of peer groups factor : their own peer groups affecting on decision making to further study because of period of age : adolescence would like to consulted about further study together . Moreover , they took the same learning program might caused them conformed.

In aspect of media factor : media was the least affective factor that affecting on decision making to further study.

In aspect of marketing requirement factor : it also might be the one of various factors affecting on decision making to further study .

In aspect of attitude towards task factor : they perceived their task satisfaction before made decision making to further study.

In aspect of value factor : they need to made decision making to further study by the way those university might be well known or not. Their task satisfaction caused by Their own satisfaction or from working results that were the different individually trust .

การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปริญญานิพนธ์
ของ
จุฑามาศ ตันติรัตน์โอภาส

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

พฤษภาคม 2548

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณประการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์เวณี กริทอง กรรมการและหัวหน้าภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา รองศาสตราจารย์ฐิพ อ่อนโคกสูง กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม และ อาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ให้กำลังใจ คำแนะนำต่าง ๆ ทั้งในด้านการเรียน การทำปริญญานิพนธ์และประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้แต่งตำราและเอกสารต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยใช้อ้างอิง ที่ทำให้ผู้วิจัยมีความรู้เพิ่มเติม เพื่อจะนำความรู้ต่าง ๆ มาศึกษาต่อเพื่อเป็นภูมิความรู้แก่ผู้วิจัย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้บริหาร ครู และขอบคุณนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณพ่อ คุณแม่ ป้าตุ้ ป้ากาญจน์ ป้าเต๋ น้ำไฟ น้ำกุ้ และบุคคลในครอบครัวทุกคนที่ให้กำลังใจในการศึกษาปริญญาโท และการทำปริญญานิพนธ์ตลอดมา

ขอขอบพระคุณสุรัสวดี ศรีมาลา และคุณระพีพัฒน์ ศรีมาลา ที่ได้ให้กำลังใจและเสียสละเวลาในการพิมพ์และแก้ไขให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอบคุณเพื่อน ๆ ปริญญาโทจิตวิทยาการศึกษาที่ให้กำลังใจในการศึกษา และให้กำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นสิ่งบูชาพระคุณ บิดา มารดา อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านด้วยความเคารพอย่างสูง

จุฑามาศ ตันติรัตนโอภาส

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ปัญหาการวิจัย.....	3
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
2	แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวความคิด.....	4
	ทฤษฎีการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ.....	4
	สถิติปัญญากับการตัดสินใจศึกษาต่อ	7
	ความถนัดในการศึกษา.....	8
	ความสนใจในอาชีพ.....	9
	บุคลิกภาพ.....	10
	ความคาดหวังของบิดามารดา.....	12
	อาชีพของบิดามารดา.....	13
	กลุ่มเพื่อน.....	14
	สื่อ.....	15
	ความต้องการของตลาดแรงงาน.....	16
	ทัศนคติ.....	17
	ค่านิยม.....	21
	ทฤษฎีการเลือกอาชีพ.....	28
	กรอบแนวความคิด.....	36
3	วิธีการดำเนินการวิจัย.....	38
	ปรากฏการณ์ของการศึกษา.....	38
	วิธีการศึกษาปรากฏการณ์.....	39
	การประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
	ปัจจัยที่เกิดจากตัวนักเรียน.....	43
	ปัจจัยที่เกิดจากภายนอกตัวนักเรียน.....	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	53
ผลการศึกษา.....	53
ข้อเสนอแนะ.....	58
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป.....	59
บรรณานุกรม.....	60
ภาคผนวก.....	70
ประวัติผู้วิจัย.....	72

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยปัจจุบันกำลังเผชิญกับวิกฤตต่าง ๆ รอบด้าน อันเนื่องมาจากการบีบเร่ง เปลี่ยนแปลง และพัฒนาอย่างรวดเร็วให้ทันกระแสโลกยุคโลกาภิวัตน์ สภาพการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นวิกฤตทาง เศรษฐกิจการเมือง ความเสื่อมโทรมทางสังคม ความหย่อนยานทางศีลธรรมจริยธรรม รวมทั้งความพ่ายแพ้ในการแข่งขันคุณภาพ และสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ในระดับสากล ล้วนบ่งชี้อย่างชัดเจนถึงความล้มเหลวของการพัฒนา และความไม่พร้อมของปัจจัยต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพของ “คน” อันเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของสังคม สภาพการณ์ดังกล่าวได้ก่อให้เกิดกระแสเรียกร้องให้มีการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาอย่างเร่งด่วน จึงต้องมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติด้วยการปฏิรูปการศึกษาให้สามารถสร้างคน และพัฒนาคนให้มีคุณภาพ รู้เท่าทันต่อกระแสความเปลี่ยนแปลง และตอบสนองความต้องการของสังคมและประเทศอย่างแท้จริง (วัฒนาพร ระจิบัทธ. 2545 : 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวดที่ 4 ว่าด้วย แนวการจัดการศึกษา มาตราที่ 22 กล่าวว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเอง และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ” (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 11) ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน จึงมุ่งเน้นที่จะจัดการเรียนการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนได้ค้นพบศักยภาพที่มีในตนเอง

การศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานอีกประการหนึ่ง ที่จะทำให้ชีวิตเป็นชีวิตที่สมบูรณ์ เช่นเดียวกับปัจจัยด้านอาหาร ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม เมื่อทุกคนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการศึกษาเช่นนี้ ทุกคนจึงต้องการไฝหา (พจน์ สะเพียรชัย. 2526 : 8) การศึกษาจึงได้รับการพัฒนา และได้รับความสนใจจากประชาชนที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น ด้วยวิธีการต่าง ๆ หลายวิธี และเป็นที่ยอมรับกันว่าการที่ได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นเป็นวิธีที่สำคัญวิธีหนึ่งในการเลื่อนขั้นทางสังคม และจากสภาพสังคม เศรษฐกิจ ในปัจจุบันทำให้คนมองการศึกษาเปลี่ยนไป โดยการเปรียบเทียบการศึกษาเสมือนใบเบิกทาง หรือเครื่องมือในการหางานทำ หรือเป็นสื่อนำไปสู่ความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน จึงเป็นเหตุให้คนส่วนใหญ่มีความต้องการในการที่จะได้รับการศึกษาในระดับสูงขึ้น

จากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมทำให้ความต้องการการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากความต้องการในการพัฒนาทักษะประกอบอาชีพ ความต้องการเพื่อยกระดับการศึกษาและ ความต้องการการแสวงหาความรู้ อันเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตลอดชีวิต (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2543 : 8) ปัจจุบันสังคมให้ความสำคัญกับคำว่า “ปริญญา” มากกว่าความรู้ ทักษะ และสติปัญญาที่เกิดขึ้นจากการ เรียนรู้

ในปัจจุบันมีสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐบาลและเอกชน รวมทั้งหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเป็นจำนวนมาก ทำให้ผู้ที่กำลังศึกษาในช่วงชั้นที่ 4 มีโอกาสในการเลือกตัดสินใจในการศึกษาเพื่อให้เหมาะสมกับศักยภาพและความต้องการของตนเอง ซึ่งการตัดสินใจเรื่องการศึกษา มีผลต่ออนาคตของนักเรียน ดังที่ นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2528 : 43) กล่าวว่า การตัดสินใจมีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของบุคคล เพราะการทำกิจกรรมทุกอย่างมีการตัดสินใจเกี่ยวข้องแทบทั้งสิ้น การตัดสินใจที่ดีที่สุดสำหรับบุคคลแต่ละคน ควรจะเป็นการตัดสินใจที่รอบคอบ คำนึงถึงผลดีผลเสียมีการพิจารณาไตร่ตรองอย่างสมเหตุสมผล

การตัดสินใจเป็นสิ่งที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงชั้นที่ 4 จะต้องมีการตัดสินใจเลือกดำเนินชีวิตของแต่ละคนว่าต้องการประกอบอาชีพอะไร และตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในคณะที่เหมาะสมตามศักยภาพของตนเอง นักเรียนคนใดสามารถเลือกศึกษาได้อย่างเหมาะสมกับสติปัญญา ความถนัด บุคลิกภาพ ความต้องการ และศักยภาพของตนเองแล้ว นักเรียนคนนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จ แต่ถ้าเลือกไม่เหมาะสมกับความถนัด บุคลิกภาพ ความต้องการ และศักยภาพของตนเองแล้ว นักเรียนคนนั้นก็อาจจะประสบความล้มเหลวซึ่งอาจจะส่งผลต่อสุขภาพจิต ก่อให้เกิดผลเสียทางเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศในที่สุด เพราะสิ่งเหล่านี้ถือเป็นการสูญเสียเวลา และสิ้นเปลืองทรัพย์สินโดยเปล่าประโยชน์ และเป็นการสูญเสียโอกาสทางการศึกษาเป็นอย่างมาก

การที่นักเรียนตัดสินใจเลือกศึกษาหรือไม่เลือกศึกษาต่ออย่างไม่เหมาะสม นอกจากจะเป็นอันตรายต่อตนเองแล้ว ยังก่อให้เกิดผลเสียต่อประเทศชาติในส่วนรวมอีกด้วย เพราะความเจริญก้าวหน้าและเสถียรภาพอันมั่นคงของประเทศ ตลอดจนการที่ประชาชน จะมีระดับฐานะทางเศรษฐกิจสูงได้นั้น ก็ขึ้นอยู่กับความสามารถในการประกอบอาชีพหรือการผลิตสูง และมีคุณภาพตามความต้องการของประเทศชาติ ซึ่งเป็นผลจากการได้รับการศึกษาที่สูงพอ ถ้าหากนักเรียนตัดสินใจเลือกผิด ทำให้เกิดการสูญเสียเปล่าทั้งเวลาและค่าใช้จ่าย หรือหากเลือกไม่ศึกษาต่อและออกไปประกอบอาชีพ โดยไม่ทราบความต้องการ ความถนัด และความสามารถที่แท้จริงของตน ไม่มีความรู้ในงานอาชีพเพียงพอ อาจทำให้นักเรียนเลือกการประกอบอาชีพผิด ย่อมเกิดผลเสีย เช่น ไม่สามารถทำงานให้มีงานให้มีประสิทธิภาพได้ อาจเกิดความเบื่อหน่ายในงานที่ทำ และเกิดความล้มเหลวในการประกอบอาชีพ หรือหากมีความรู้ น้อยเกินไป มีความสามารถและประสบการณ์ในการทำงานไม่เพียงพอ จะทำให้ประสิทธิภาพในการ

ทำงานไม่ดี คุณภาพในการผลิตต่ำ ซึ่งเป็นการไม่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ ในการพัฒนาเศรษฐกิจให้บรรลุเป้าที่กำหนดไว้ (วิรพล เวชยางกูร. 2542 : 2)

ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนท่าเรือ “ นิตยานุกูล ” อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งโรงเรียนท่าเรือ “ นิตยานุกูล ” เป็นโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอขนาดใหญ่ ในอำเภอท่าเรือกำลังมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจ มีการเปิดกิจการโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ดังนั้นความต้องการในการศึกษาต่อของนักเรียนจึงมีแนวโน้มที่สูงขึ้นเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เพื่อเป็นแนวทางในการแนะแนวการศึกษา การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์ตามคำบอกเล่าของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เพื่อให้เห็นถึงวิธีการตัดสินใจในการเลือกศึกษาต่อตามสภาพเป็นจริงอย่างใกล้ชิด

ปัญหาการวิจัย

การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีปัจจัยใดบ้างที่จะนำไปสู่ความเป็นไปได้ที่เข้าศึกษาต่อ และมีความแตกต่างจากนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่ไม่ตัดสินใจเรียนต่ออย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงการตัดสินใจเลือกศึกษาระดับอุดมศึกษา ของนักเรียนอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ได้แก่ อาจารย์ ผู้ที่ทำหน้าที่ในการแนะแนวการศึกษา ตลอดจนผู้ปกครอง สามารถนำข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ไปใช้เป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาแนะนำในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อให้เหมาะสมกับศักยภาพ ความสนใจและความถนัดของนักเรียนแต่ละคนเพื่อเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพในอนาคตต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการศึกษาทำให้ทราบถึงขั้นปัจจัยในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
2. ผลการศึกษา สามารถใช้เป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ได้แก่ อาจารย์ ผู้ที่ทำหน้าที่ในการแนะแนวการศึกษา ตลอดจนผู้ปกครอง แนะนำในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ให้เหมาะสมกับศักยภาพ ความสนใจและความถนัดของนักเรียนแต่ละคนเพื่อเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพในอนาคต
3. ผลการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปวางแผนหา รูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการนำเสนอแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อเป็นการเผยให้เห็นถึงความคิดของนักเรียนช่วงชั้น 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อสะท้อนและชี้ให้เห็นถึงวิธีการตัดสินใจเลือกศึกษาของนักเรียน โดยการกระทำที่ผ่านกลไกต่าง ๆ ในรูปแบบของการเสนอความคิด ความเห็นที่อยู่ภายใต้แนวคิดต่าง ๆ อีกทั้งมีการตัดสินใจที่เข้มแข็งและต่อเนื่อง จนทำให้นักเรียนสามารถตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม

แนวคิดในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

การตัดสินใจ (decision – making) เป็นกิจกรรมที่มนุษย์ทุกคนจะต้องทำ ไม่ว่าจะทำเพื่อตัวเอง ทำเพื่อผู้อื่น หรือทำเพื่อองค์กรที่เขาเป็นส่วนหนึ่งในฐานะต่าง ๆ กัน ซึ่ง ฮิวส์ (Huse) อ้างถึงใน (อนันต์ เกตุวงศ์, 2534) อธิบายว่าการตัดสินใจก็คือการเลือกเอาทางเลือกของวิธีการกระทำทางหนึ่งจากหลาย ๆ ทางที่มีอยู่ ความหมายของการตัดสินใจ คือ กำหนดวัตถุประสงค์บรรลุผลสำเร็จส่วนทางเลือกนั้น หมายถึง โอกาสในการเลือกจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง ไซมอน (Simon : 1960) กล่าวว่า การตัดสินใจ คือ กระบวนการที่ประกอบไปด้วยกิจกรรมทางเซาว์ปัญญา (intelligence activity) หรือ การหาโอกาสที่จะตัดสินใจ หมายถึงการสืบเสาะหาข่าวสาร สภาพทางสิ่งแวดล้อม สำหรับใช้ในการตัดสินใจ กิจกรรมออกแบบ (design activity) หรือการหาหนทางเลือกที่พอเป็นไปได้ หมายถึงการสร้าง พัฒนา วิเคราะห์แนวทางต่าง ๆ ที่จะนำไปปฏิบัติ กิจกรรมคัดเลือก (choice activity) หรือการเลือกทางเลือกจากทางเลือกที่มีอยู่ หมายถึงการเลือก ที่เหมาะสมจะนำไปปฏิบัติได้จริง จากความหมายของการตัดสินใจดังกล่าวข้างต้น แสงว รัตนมงคลมาศ (2537 : 3) ให้ความหมายของคำว่า “การตัดสินใจ” คือ การเลือกบนทางเลือก (Choice of Alternative) ซึ่งทางเลือกนั้นต้องมี ทางเลือกหลายทาง หากมีทางเลือกเดียวไม่ถือไม่เป็นการตัดสินใจ และจะต้องมีเหตุผลประกอบการพิจารณา โดยใช้ข้อมูลตัวเลขต่าง ๆ มาพิจารณาตัดสินใจด้วยทั้งยังต้องจดมุงหมายที่แน่นอนว่า การตัดสินใจนั้นกระทำไปเพื่ออะไร

สรุปได้ว่า การตัดสินใจ คือ การเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดจากทางเลือกซึ่งมีอยู่หลายทาง โดยใช้ความคิด เหตุผล ข้อมูลและคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับจากทางเลือกนั้น เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่ต้องการหรือความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจ ได้แก่

1. การรับรู้ (Perception) การรับรู้เป็นส่วนสำคัญของกระบวนการคิด เพราะก่อนที่คนเราจะแสดงพฤติกรรมอะไรนั้น จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับความรู้สึกและความคิดของตนเสียก่อน แล้วจึงจะตัดสินใจว่าจะตอบโต้สิ่งเร้านั้นอย่างไร

2. การเรียนรู้ (Learning) พฤติกรรมของมนุษย์ส่วนใหญ่เป็นผลของการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงที่ค่อนข้างจะถาวร การเปลี่ยนแปลงชั่วคราว และถ้ายังมีประสบการณ์หรือมีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ กันก็ย่อมเป็นการปลูกฝังการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น เรียกว่าเป็นการเน้นย้ำการเรียนรู้

3. ทักษะ อารมณ์ และความต้องการ ทักษะ หมายถึง ความรู้สึกรู้สีกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด และเชื่อว่า ความรู้สึกนี้จะส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคลนั้น ทักษะประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

3.1 องค์ประกอบด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ ได้แก่ ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ ของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ

3.2 องค์ประกอบด้านความคิดและเชื่อ ทักษะของบุคคลที่แสดงออกมาจะทำให้ผู้อื่นได้ทราบว่าบุคคลนั้นมีความเชื่อต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดทางใด ความเชื่อนี้จะมีผลต่อการแสดงออกของบุคคล

3.3 องค์ประกอบด้านพฤติกรรม ในเมื่อทักษะเป็นส่วนหนึ่งของระบบความเชื่อ ความคิด และการตัดสินใจของบุคคล ทักษะจึงเป็นตัวจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมไปในทางเดียวกับทักษะของตน ดังนั้น พฤติกรรมจึงเป็นสิ่งสะท้อนทักษะ อย่างไรก็ดี แม้ว่าทักษะกับพฤติกรรมจะมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน แต่พฤติกรรมปัญหาที่แสดงออกไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับทักษะของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้นเสมอไป ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมของคนเรานั้นมิได้ถูกกำหนดโดยทักษะเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งเป็นตัวแปรของพฤติกรรมรวมอยู่ด้วย เช่น สถานภาพ สถานการณ์ และเหตุการณ์แวดล้อมที่เป็นอยู่ในขณะนั้น

วิธีการในการตัดสินใจ (Decision Making Technique) การใช้ประสบการณ์และดุลยพินิจ (Experience & Judgement) การตัดสินใจตามแนวทางที่เคยมีประสบการณ์มาแล้ว เป็นเรื่องที่อาจกล่าวได้ว่า ถูกต้องและเหมาะสมอย่างยิ่ง เพราะเหตุว่า การตัดสินใจเหล่านี้ ได้เคยปฏิบัติมาแล้ว เมื่อพบกับปัญหาที่เกิดขึ้นในลักษณะที่คล้ายคลึงกันมาก ก็อาจจะใช้วิธีการหรือแนวทางที่

เคยปฏิบัติอย่างได้ผลมาแล้วมาประกอบใช้ในการตัดสินใจ แต่อย่างไรก็ดี ตัวแปรบางอย่างที่แตกต่างกัน ทำให้การตัดสินใจจำเป็นที่จะต้องใช้ดุลยพินิจมาประกอบการพิจารณาตัดสินใจมากขึ้น การรีรอ (Delay Tactic) ผู้ทำการตัดสินใจยังไม่ทำการตัดสินใจต่อปัญหานั้น โดยเก็บเรื่องหรือรีรอเรื่องเอาไว้ก่อน เมื่อเวลาหรือสถานการณ์ได้แปรเปลี่ยนไปก็อาจทำให้ปัญหานั้นบรรเทาเบาบางลงหรือหมดไป แต่เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในลักษณะนี้จะเกิดขึ้นน้อยมาก และอาจจะเสี่ยงเกินไปที่จะต้องรีรอการตัดสินใจในทุก ๆ เรื่อง การใช้ตัวแบบในเชิงปริมาณ (Quantitative Model) คือ การสร้างตัวแบบความเป็นไปได้ของผลลัพธ์ต่าง ๆ โดยอาศัยความน่าจะเป็น เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบว่าผลลัพธ์ที่ออกมาจากแต่ละตัวแบบมีความแตกต่างกันอย่างไร และการมีความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) โดยอาศัยวิธีการระดมสมอง (Brain Storming) โดยการที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมาประชุมร่วมกันแต่ในลักษณะของการแก้ปัญหาได้เริ่มต้นที่ตัวปัญหาหรือการเสาะหาทางเลือกที่จะแก้ปัญหาโดยตรง แต่เป็นการประชุมร่วมมือกันเพื่อให้แต่ละคนได้แสดงความคิดและช่วยกันวิเคราะห์ความคิดแต่ละความคิดว่าความคิดใดจะเกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาได้มากน้อยเพียงใด โดยพยายามรวบรวมแนวคิดที่ครอบคลุมมากที่สุดไปพิจารณาแก้ปัญหาต่อไป

พฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคในการลดประสิทธิภาพของการกระบวนการตัดสินใจ คือ

1. เมื่อเผชิญกับปัญหา แทนที่จะพิจารณาปัญหาอย่างถี่ถ้วน เพื่อให้รู้สาเหตุของปัญหาอย่างแท้จริง คนเราส่วนใหญ่มักจะมองปัญหาอย่างผิวเผิน เพียงแค่มุ่งประเมินสถานการณ์ว่าเป็นอย่างไร รุนแรงแค่ไหน และมักจะเอาตัวปัญหามาปะปนจึงทำให้แก้ปัญหาได้ไม่ตรงจุด
2. นำประสบการณ์มาเป็นเกณฑ์ในการคิด การตัดสินใจ ซึ่งอาจทำให้เกิดพลาดได้เพราะสถานการณ์แวดล้อมต่างกัน
3. ไม่พยายามใช้ความคิดหาทางเลือกหลาย ๆ ทางและเลือกทางเลือกที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด กลับหาวิธีที่ง่ายและสะดวก
4. มุ่งแต่ผลดี และผลเสียขั้นสุดท้าย มิได้พิจารณาช่วยย่อยของแต่ละปัญหา
5. มิได้นึกถึงองค์ประกอบส่วนอื่นที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ซึ่งมีอยู่หลายประการที่เกี่ยวข้องกันอยู่ และมักจะตัดสินใจโดยคิดถึงแต่องค์ประกอบอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น โดยมีได้พิจารณาถึงความสัมพันธ์และอิทธิพลขององค์ประกอบแต่ละส่วนว่าเป็นอย่างไร
6. เมื่อมีปัญหาที่หาทางแก้ไขไม่ได้ ก็ล้มเลิกความคิดที่จะแก้ไขปัญหานั้น ซึ่งทำให้การคิดและการตัดสินใจเน้นขาดวิจาร์ณญาณและประสิทธิภาพอย่างที่จะควรจะเป็น

อย่างไรก็ตามทั้งหมดนั้นก็คือขั้นตอนของการตัดสินใจเลือกศึกษาที่จำเป็นต้องมี ในการตัดสินใจแล้วจะมาโดยรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม เพื่อที่ว่าจะได้ดำเนินการตั้งแต่เกิดความรู้สึกในตัวปัญหา ตลอดจนการปฏิบัติการแก้ปัญหาตามผลของการตัดสินใจ คือ การเลือกทางเลือกนั่นเอง

จากที่กล่าวมานั้นสามารถสรุปได้ว่า การตัดสินใจคือ การเลือกเอาทางเลือกของวิธีการกระทำทางหนึ่งจากหลาย ๆ ทางที่มีอยู่ เพื่อให้สอดคล้องและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอาศัยขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการตัดสินใจคือ การแยกแยะตัวปัญหา การกำหนดทางเลือกเพื่อแก้ไขปัญหา การเลือกทางเลือก และการปฏิบัติตามการตัดสินใจ งานวิจัยที่ข้องกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ เดนต์ัน (Denton. 1988) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนระดับประถมศึกษาและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายพบว่า เพศ เชื้อชาติ คณะแผนกเฉลี่ยสะสม และขนาดของโรงเรียน ส่งผลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน และจันทนา กาไหลทอง (2537 : 52) ได้ศึกษาผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ ที่มีต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อเลือกอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งเสลี่ยม ชนูปถัมภ์ อำเภอเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มด้านอาชีพ มีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แนวการตัดสินใจนี้ สามารถนำมาอธิบายการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้เนื่องจาก นักเรียนก่อนที่จะตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ แต่ละคนย่อมมีแนวทางหรือประสบปัญหาแตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามเขาย่อมกำหนดทางเลือกที่จะต้องปฏิบัติไว้ โดยก่อนที่จะเลือกปฏิบัติทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งเขาย่อมแสวงหาทางเลือกที่ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

1. ปัจจัยภายในตัวของนักเรียนที่ทำให้เกิดการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

ในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้น มีการคิดในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ซึ่งมาจากปัจจัยภายในตัวนักเรียนประกอบด้วย ด้านสติปัญญาซึ่งจะทำให้นักเรียนสามารถเลือกศึกษาต่อ ตามความสามารถทางในการเรียนของตนเองได้ ด้านความถนัด นักเรียนจะสามารถตัดสินใจตามสามารถของตนเอง เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ด้านความสนใจ นักเรียนจะมีความชอบที่แตกต่างกันตามประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ด้านบุคลิกภาพ จะแสดงถึงลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล และนำสู่การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียน ซึ่งปัจจัยดังกล่าวข้างต้นจะส่งผลให้นักเรียนตัดสินใจเลือกศึกษาต่อได้

1.1 สถิติปัญญากับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

การตัดสินใจเลือกศึกษาต่ออันเกิดจาก สถิติปัญญาของนักเรียน คือความสามารถในด้านความสามารถในการเรียน มีความเชี่ยวชาญหรือสามารถทางการคิด การเรียน ทำให้สามารถตัดสินใจเลือกศึกษาจากความเชี่ยวชาญที่ตนเองมี โดยระดับสติปัญญาเป็นสิ่งที่แสดงถึงความสามารถทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความสนใจในอาชีพ การเลือกศึกษาต่อและการประกอบอาชีพในอนาคต ซึ่งได้มีผู้ทำการศึกษาด้านนี้เช่น สมบัติ สุขสมบูรณ์ (2540 : 397) ได้ศึกษาวิจัย พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความสนใจเลือกเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สายสามัญมากที่สุด และกรีน (Green. 1972 : 24) ได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนว่าผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ควรได้รับการส่งเสริมด้านเทคนิคและวิธีการสอน เพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทัดเทียมคนอื่น กลุ่มสังคมที่แตกต่างกันไม่ควรให้มีช่องว่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมากและโอกาสทางการศึกษาของบุคคลไม่ควรคำนึงถึงความแตกต่างทางเศรษฐกิจ และสังคม ไม่เช่นนั้นบุคคลจะขาดความเสมอภาค

1.2 ความถนัดกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

ด้านความถนัด หมายถึง สมรรถวิสัยและทิศทางแห่งความองงามของสมองหรือซีตระดับความสามารถขั้นสูงสุดของบุคคลที่เขาอาจมีได้ต่อการเรียนรู้ และการฝึกฝนวิทยาการและทักษะต่าง ๆ ถ้าหากเขาได้รับการสอน การฝึกฝนและประสบการณ์ที่เหมาะสมก็จะประสบผลสำเร็จ ความถนัดเป็นการพยากรณ์ความสำเร็จของผู้เรียน และเป็นความสามารถเฉพาะตัว บุคคลที่ติดตัวมาแต่กำเนิดดังเช่นพรสวรรค์ที่พระเจ้าประทานมาให้ บางคนถนัดคำนวณก็เรียนคณิตศาสตร์ได้เร็ว บางคนถนัดดนตรีก็เรียนดนตรีได้เร็ว แต่องค์ประกอบที่สำคัญของความถนัด คือความรู้เดิมของผู้เรียนเนื่องจากสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้มาก ฉะนั้นในการวัดความถนัดจึงไม่ได้วัดเฉพาะสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิดเท่านั้น แต่จะเป็นการประมวลความรู้ซึ่งสืบเนื่องมาจากสังคมประกิต เป็นผลทำให้แต่ละคนมีกระสวนชีวิตที่แตกต่างกัน ความถนัดจึงเป็นการพยากรณ์ความสำเร็จในการเรียนของผู้เรียนโดยวัดจากความรู้เดิมของนักเรียนที่ได้สะสมมา (สันติพงษ์ เจริญศรี. 2543 : 36 ; อ้างอิงจาก ขวาล แพร้วกุล 2513. ; Anastasi. 1958 ; Bloom. 1964 ; Bayley. 1968 : unpagged) และอารี พันธุ์ณี (2542 : 78) กล่าวว่า ความถนัดทางการเรียนเป็นปัจจัยอันสำคัญยิ่งที่จะช่วยชี้แนวทางของบุคคลในการที่จะเลือกวิชาหรืออาชีพที่ตนถนัดทำให้บุคคลได้ฝึกฝน และเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยให้ประสบความสำเร็จในชีวิตได้ดีกว่าการเคี่ยวเข็ญให้เรียนในทางที่ตนไม่ถนัด ฉะนั้นบุคคลจะมี

ความสุขและประสบความสำเร็จในชีวิตถ้าเขาได้เลือก ประกอบอาชีพตามความสนใจความถนัดและความสามารถของเขา เพราะความถนัด ความสนใจของบุคคลจะช่วยให้เกิดการพัฒนาทักษะในอาชีพ ความสนใจและความถนัดเป็นแรงจูงใจที่สำคัญและมีความสัมพันธ์อย่างมากต่อการเลือกอาชีพของคน ความสนใจในการเลือกอาชีพเปลี่ยนแปลงน้อยมาก

ดังนั้นพอจะกล่าวได้ว่า ความถนัดและความสนใจ เป็นอิทธิพลประการหนึ่งในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ซึ่งมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังที่ พรสวรรค์ เพชรรัตน์ (2542 : 70) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการศึกษาต่อโปรแกรมวิชาเกษตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันราชภัฏภาคใต้ พบว่าแรงจูงใจด้านความถนัด ความสนใจ และเหตุผลส่วนตัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาต้องการเรียนเพื่อให้ได้รับปริญญา และวิชาเกษตรเป็นวิชาที่เรียนง่าย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุพรรณิ เสาวดี (2543 : 93) ที่ศึกษาเหตุผลเหตุจูงใจในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาบัญชีของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบุรี พบว่านักเรียนมีเหตุผลเหตุจูงใจในการเลือกเรียนด้านความถนัดและความสนใจอยู่ในระดับมาก เพราะนักเรียนได้ศึกษาวิชาพื้นฐานของแต่ละกลุ่มวิชาในระดับชั้นปีที่ 1 ทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้เพื่อรู้ และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงซึ่งสาขาวิชาบัญชีเป็นลักษณะการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการจำลองสถานการณ์เกี่ยวกับวิชาชีพก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ นักเรียนจึงมีความถนัดและสนใจที่จะศึกษากลุ่มวิชาบัญชีต่อไป และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สันติพงษ์ เจริญศรี (2543 : 89) ที่ศึกษาเหตุผลเหตุจูงใจในการเลือกเรียนวิชาพื้นฐานอาชีพอุตสาหกรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ผลการวิจัยพบว่าความถนัดเป็นเหตุผลเหตุจูงใจในการเลือกเรียนวิชาพื้นฐานอาชีพอุตสาหกรรมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนมีความชอบและความถนัดในการฝึกการทำงาน หลาย ๆ ด้านที่เหมาะสมกับสติปัญญาของตนเองเพื่อนำไปประกอบอาชีพและมีความสามารถเกี่ยวกับงานช่างพื้นฐาน

1.3 ความสนใจกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

ด้านความสนใจในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ความหมายของความสนใจ โดยกู๊ด (Good. 1973 : 311) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความสนใจเป็นความรู้สึกชอบของคนเราที่แสดงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งความรู้สึกนี้อาจจะมีชั่วขณะหนึ่งหรืออาจมีถาวรก็ได้ขึ้นอยู่กับความอยากรู้อยากเห็นของบุคคลนั้น โดยมีอิทธิพลมาจากประสบการณ์ของตนเอง และสุชา จันทน์เอม (2539 : 74) ได้ให้ความหมายไว้

ว่า ความสนใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติ ความชอบที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่บุคคลมีจิตใจผูกพันและจดจ่อ ทำให้บุคคลเอาใจใส่และกระทำการจนบรรลุถึงความมุ่งหมายนั้น

จากความหมายของความสนใจที่กล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า ความสนใจ หมายถึง ความสามารถเฉพาะที่บุคคลกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้ดีเป็นพิเศษตามธรรมชาติหรือรวมผลของลักษณะต่าง ๆ และสมรรถภาพที่ใช้เป็นรากฐานในการทำนายระดับความสัมฤทธิ์ผลแน่นอนของบุคคลซึ่งตามปกติแล้วจะแสดงออกมาให้ทราบได้โดยการปฏิบัติหรือทดลองทำจริง

1.4 บุคลิกภาพกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

ด้านบุคลิกภาพ มีผู้ให้ความหมายของบุคลิกภาพไว้ดังนี้“บุคลิกภาพ” นักจิตวิทยาและนักวิชาการให้ความหมายไว้หลายทัศนะด้วยกัน เช่น รูซ (เฟื่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 41 : อ้างอิงจาก Ruch. 1953) กล่าวว่าบุคลิกภาพ คือตัวเราทั้งตัวหรืออัตตะที่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมานั้นเป็นกระจกเงาที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของบุคคลนั้น ๆ ฮิลการ์ณด์และแทคิซัน (เฟื่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 41 : อ้างอิงจาก Hilgard and Atkinson. 1967) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึงลักษณะรวมของบุคคลและวิธีการแสดงออกของพฤติกรรมของเขา ส่วนอัลพอร์ต (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : 11 – 15 ; อ้างอิงจาก Allport. 1967) ได้อธิบายว่า บุคลิกภาพเป็นระบบการเคลื่อนไหวของอินทรีย์ที่อยู่ภายในจิตใจบุคคลและเป็นตัวกำหนดลักษณะนิสัย (Traits) ประจำตัวของบุคคลนั้นทั้งหมด นอกจากนี้ อนาสตราซี (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : 11 – 15 ; อ้างอิงจาก Anastasi. 1968) กล่าวว่า บุคลิกภาพของบุคคลเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อม พันธุกรรมเดียวกันแต่อยู่ในสิ่งแวดล้อมต่างกันต่างกัน หรือแม้แต่สภาพแวดล้อมและพันธุกรรมเดียวกัน อาจก่อให้เกิดบุคลิกภาพต่างกันได้ จากความหมายของบุคลิกภาพดังกล่าว สรุปได้ว่า บุคลิกภาพ คือ ลักษณะของบุคคลที่แสดงออกด้านการกระทำ เป็นลักษณะนิสัยของบุคคลเฉพาะตัว ซึ่งเกิดจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมงานวิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

งานวิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพ โดยสตรูบ และโบแลนด์ (อัฉรรา วงศ์วัฒนามงคล. 2533 : 19 – 20 ; อ้างอิงจาก Strube and Boland. 1986) ได้ศึกษาการรับรู้สาเหตุของการกระทำและความเพียรในการทำงานของบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และแบบ บี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ มีความเชื่อถือในความสำเร็จมากกว่าความล้มเหลว ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการวินิจฉัยความยากของงานกับความเพียรในการทำงานนั้น พบว่า มีความสัมพันธ์ทางลบ กล่าวคือ ถ้างานมีความยากมากขึ้นบุคคลจะมีความเพียรพยายามในการทำงานลดลง และมีความ

เพียรพยายามมากในงานที่มีความยากลำบากปานกลาง ในขณะที่บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ บี นั้น มีความเชื่อถือในความสำเร็จและความล้มเหลวไม่แตกต่างกัน และการวินิจฉัยความยากของงานและความเพียรพยายามมีความสัมพันธ์กันในทางบวก วาท์ และคนอื่น ๆ (ปิยาภาญณ์ กิจอุดมทรัพย์. 2539 : 24 ; อ้างอิงจาก Schwartz and others. 1986) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมของบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และ บี ที่ประสบความสำเร็จในสถานการณ์ที่ไม่มีผู้ใดเคยประสบความสำเร็จเลย และในสถานการณ์ที่มีบางคนประสบความสำเร็จ ผลการศึกษาพบว่า คนที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ มีความมุ่งหวังความสำเร็จในสถานการณ์ที่มีโอกาสประสบความสำเร็จได้ แต่จะไม่เอาตัวไปผูกมัดกับงานที่ไม่มีโอกาสประสบความสำเร็จสตรูปและคนอื่น ๆ (อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล. 2533 : 19 –20 : อ้างอิงจาก Strube and other. 1987) ได้ศึกษาสถานการณ์ที่ไม่สามารถควบคุมได้ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่มีความพยายาม และความสำเร็จไม่สอดคล้องกัน ผลการศึกษาพบว่า บุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ ความพยายามมากขึ้น เพื่อให้ตนเองสามารถควบคุมสถานการณ์ได้ อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533 : 126 – 127) ได้ศึกษาตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา กลุ่มตัวอย่าง เป็นนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 240 คน เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อจำนวน 120 คน และไม่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อจำนวน 120 คน ตัวแปรที่ศึกษา คือ จิตลักษณะพื้นฐานของบุคคล โดยศึกษาบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี และสภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่อ ผลการศึกษาพบว่า “บุคคลที่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อ” มีบุคลิกภาพแบบ เอ อายุน้อย มีความเครียดในการทำงานสูง มีความกลัวความสำเร็จสูง เป็นโสด มีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาต่อ มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมค่อนข้างสูง และมีการรับรู้ความมั่นคงในการทำงานสูง และชมพูนิจ พงษ์ศิริ (2535 : 73 – 74) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยสหราชอาณาจักร กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 วิทยาลัยพยาบาลสหราชอาณาจักร กรุงเทพมหานคร จำนวน 230 คน ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 มีความวิตกกังวลสูงกว่านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 และ 4 และนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ในความวิตกกังวลต่ำที่สุด และนักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ จะมีความวิตกกังวลสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบ บีจรรยา เกษศรีสังข์ (2537 : 105) ได้ศึกษาวิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ พบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีวิธีการเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหายกเว้นวิธีการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ส่วนนักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีบุคลิกภาพแบบ บี มีวิธีการเผชิญปัญหาด้านต่าง ๆ แบบรวมยอม

2. ปัจจัยจากภายนอกของนักเรียนที่ทำให้เกิดการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

ปัจจัยภายนอกที่ทำให้เกิดการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีปัจจัยที่ประกอบไปด้วย ด้านความคาดหวังของบิดามารดา ครอบครัวมีอิทธิพลในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ด้านอาชีพของบิดามารดา ซึ่งมีความแตกต่างกันออกไป จะทำให้นักเรียนมีโอกาสคล้อยตามอาชีพของบิดามารดาได้ ด้านอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน วัยรุ่นเป็นวัยที่ยึดกลุ่มเพื่อน จึงทำให้การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อจะยึดตามกลุ่มเพื่อน ด้านอิทธิพลของสื่อซึ่งมีการรับรู้จากสื่อต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียน ด้านตลาดแรงงาน เป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ เพื่อนำไปสู่การทำงานในอนาคตของนักเรียนต่อไป ด้านทัศนคติ ความรู้สึกที่นึกคิดและความเห็นของบุคคลอื่น ซึ่งเป็นอิทธิพลต่อการนำไปสู่การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

2.1 ความคาดหวังของบิดามารดากับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

ด้านความคาดหวังของบิดามารดา คือ การรับรู้ของนิสิตต่อความคาดหวัง ความรู้สึกของบิดามารดา หรือผู้ปกครองต่อเป้าหมายทางการศึกษาที่ตั้งไว้สำหรับนักเรียน และต้องการให้นักเรียนบรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ อิทธิพลทางครอบครัวต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพโดยเฉพาะอย่างยิ่งความปรารถนาของพ่อแม่และความชื่นชมที่เขามีต่อญาติ พี่น้องและเพื่อน ซึ่งประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพทำให้เกิดความต้องการอยากเลียนแบบบุคคลเหล่านั้น ความปรารถนาของบิดามารดานับได้ว่าเป็นแรงจูงใจที่มีอิทธิพลไม่ยิ่งหย่อนกว่าปัจจัยอื่น ๆ พ่อแม่บางคนอาจจะให้ลูกเลือกอาชีพตามที่ตนเองปรารถนาโดยมิได้พิจารณาถึงความถนัด ความสนใจของลูกแต่ประการใดทั้งนี้ เพราะพ่อแม่มีความหวังจะให้ลูกมีความก้าวหน้าในอาชีพตนเองมากกว่าตนเอง ดังนั้นลูกจึงต้องตัดสินใจเลือกศึกษาต่อตามความต้องการของพ่อแม่ โดยรำไพ เรืองแสง และผสมจันทร์แพทย์ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : 12 ; อ้างอิงจาก รำไพ เรืองแสง และผสมจันทร์แพทย์. 2533 : ไม่ปรากฏหน้า) ได้ศึกษาเจตคติที่มีต่ออาชีพครูของนักศึกษาครุทายาทที่ศึกษาโครงการครุทายาทในวิทยาลัยครูทั่วประเทศ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักศึกษาครุทายาทที่ศึกษาที่ศึกษาในวิทยาลัยครู 26 แห่ง ในปีการศึกษา 2530 และ 2531 จำนวน 913 คน เครื่องเจตคติต่อวิชาชีพครูในระมื่อที่ใช้เป็นแบบสอบถามทั่วประเทศ พบว่า นักศึกษาครุทายาทในวิทยาลัยครูทั่วประเทศ เจตคติต่อวิชาชีพครูในระดับสูง โดนนักศึกษาส่วนใหญ่ได้เลือกเข้าเรียนครูด้วยตนเองและผู้ที่ได้แนะนำให้นักศึกษาเลือก

เรียนครูรองลงมา คือ บิดามารดา ครู ญาติ และเพื่อน ส่วน วินัย สิงหนนท์ (2539 : 92) เรื่อง แรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาขาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกและภาคกลาง พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับแรงจูงใจจากบิดา มารดา ญาติ พี่น้อง ในการสนับสนุนให้เรียน สรุปได้ว่า อิทธิพลจากบิดามารดามีอิทธิพลต่อตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

2.2 อาชีพของบิดามารดากับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

อาชีพเป็นสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ก่อให้เกิดรูปแบบในการดำเนินชีวิต แตกต่างกันไป นักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครองในทางบวก มีโอกาสที่จะคล้อยตามอาชีพของบิดามารดาที่ตนปรารถนา ดังนั้นจึงมีผู้วิจัยที่ค้นพบถึงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการเรียนต่อทางด้านต่าง ๆ ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2513 : 97) ได้ศึกษาวิจัย พบว่า นักเรียนที่เลือกเรียนสายสามัญได้รับแรงจูงใจและอิทธิพลด้านความถนัด ความสนใจและเหตุผลส่วนตัว เกียรติยศ ลักษณะของงานและความก้าวหน้า เงิน บุคคล และความจำเป็นตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่เลือกเรียนสายอาชีพได้รับแรงจูงใจและอิทธิพลด้านความถนัด ความสนใจและเหตุผลส่วนตัว เงิน ลักษณะของงานและความก้าวหน้า บุคคล ความจำเป็น เกียรติยศ ชื่อเสียงตามลำดับ เช่นกัน และอาชีพผู้ปกครองมีผลทำให้เกิดความแตกต่างในด้านองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกเรียน รายงานจากกรมสามัญศึกษา (2519 : 12 -24) เกี่ยวกับสาเหตุที่เด็กไม่ได้เข้าสอบในโรงเรียนประจำบาล จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า สาเหตุประการสำคัญ คือ อาชีพหลักของผู้ปกครองของนักเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ทำไร่ ทำนา รับจ้าง และอาชีพเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ ซึ่งอาชีพที่กล่าวนี้เป็นอาชีพกระทำเพื่อดำรงชีวิตอยู่เท่านั้น จึงทำให้นักเรียนที่มีบิดาประกอบอาชีพ ทำไร่ ทำนา รับจ้าง ขาดโอกาสในการศึกษาต่อ ส่วนเอ็ดดี้ (Eaddy. 1969 : 2558 - 2559) ได้ศึกษาเพื่อจัดลำดับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาและการเลือกอาชีพของนักเรียนจากมากไปหาน้อย พบว่าอาชีพของบิดามารดา มีอิทธิพลมากที่สุด และคอลลาโซ (Collozo. 1967 : 1534 - 1535) กระทำทำกลุ่มตัวอย่างเด็กชายเปอริโตริกัน พบว่านักเรียนที่อยู่ในแหล่งอุตสาหกรรมในเมือง ซึ่งบิดามารดาประกอบอาชีพชั้นสูงหรือรับราชการมักจะเลือกอาชีพระดับสูง ส่วนนักเรียนที่อยู่ในชนบทบิดามารดาประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม เช่น ทำนา หรือกรรมกร จะเลือกอาชีพในระดับต่ำเป็นส่วนใหญ่

สรุปได้ว่า จากการศึกษามูลงานวิจัยของนักวิจัยหลาย ๆ ท่าน สรุปว่า อาชีพของบิดามารดา จะมีส่วนในการเลือกเรียนสูงด้วย คือ ถ้าบิดามารดาอาชีพที่เป็นที่ยอมรับในสังคมก็จะให้ลูกเรียนทาง

อุดมศึกษาหรือมากกว่านั้น ซึ่งการเรียนในระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่ต้องมีพื้นฐานจากการเรียนทางสายสามัญ ส่วนบิดามารดาที่มีอาชีพที่เป็นที่นับหน้าถือตาในสังคมน้อย ก็จะมีแนวโน้มให้ลูกเรียนทางสายอาชีพมากกว่าสายสามัญเนื่องจากเมื่อเรียนจบแล้วสามารถทำงานได้เลย และเป็นกำลังของครอบครัวต่อไป ยกเว้น ผลการวิจัยของ มารศรี กองเกตุ ซึ่งมีความคิดเห็นที่แตกต่างออกไป สรุปได้ว่า “ไม่ว่าบิดามารดาของนักเรียนจะมีอาชีพประเภทใดก็ตาม นักเรียนจะให้ความสนใจงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากที่สุด” จากข้อความ ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า อาชีพของบิดามารดาในบางครั้งก็ไม่มีผลเกี่ยวกับการเลือกเรียนต่อได้ใน

2.3 อิทธิพลในด้านกลุ่มเพื่อนกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

กลุ่มเพื่อนมีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา หมายความว่า การที่นักเรียนมีกลุ่มเพื่อนตัดสินใจเลือกศึกษาต่อตามเพื่อนจะมีเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนยังอยู่ในวัยกำลังยึดถือกลุ่มเพื่อนเป็นที่ตัดสินใจ ด้วยเหตุผลตามทฤษฎีและงานวิจัยที่สนับสนุนดังนี้

กลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญอย่างมาก โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบันซึ่งมักชอบยึดเพื่อนเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้เพื่อนยอมรับและเป็นการแสดงความเป็นพวกเดียวกัน (สุพัตรา สุภาพ, 2536 :36) เพราะกลุ่มเพื่อนจะช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่อาจไม่ได้รับจากครอบครัวหรือผู้ใหญ่ เช่น ความเสมอภาค ความเป็นตัวของตัวเอง บุคคลอาจเลือกคบเพื่อนที่ถูกใจและนำเอาพฤติกรรมต่าง ๆ ของเพื่อนมาเป็นแนวปฏิบัติของตนเอง (ณรงค์ เล็งประชา, 2528 : 69 – 70)

ทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล (วัชร ทรัพย์มี, 2522 : 54-56) ที่ว่าการเลือกอาชีพของบุคคลจะใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจเลือก โดยวิเคราะห์ตนเองและวิเคราะห์อาชีพประกอบกัน ซึ่งเป็นการศึกษาลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพในด้านมโนทัศน์หนึ่ง ซึ่งในที่นี้บุคคลจะเลือกอาชีพหรือเลือกศึกษาต่อตามเพื่อนสนิทของตนในการเข้าศึกษาต่อ เพราะเมื่อพิจารณาและวิเคราะห์ดูตัวเองแล้วสามารถจะกระทำตามแบบเพื่อนได้ จึงเลือกเข้าศึกษาตามเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของรงค์ดี บุญนารธรรม (2531:43) ที่ได้ทำการศึกษาต่อการประกอบอาชีพของนักเรียนชายมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดอุดรธานี พบว่าความคาดหวังในการศึกษาต่อของเพื่อนสนิทมีผลต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียน หมายความว่า แนวโน้มที่มีเพื่อนสนิทเข้าศึกษาต่อนักเรียนก็จะตัดสินใจเข้าศึกษาต่อตามมาด้วย ซึ่งตรงกับพรพิมล สุนทราจารย์ (2524: 87) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเรียนต่อสาขา

วิศวกรรมศาสตร์ของนักเรียนสตรี พบว่าปัจจัยทางด้านอิทธิพลของบุคคลนัยสำคัญ ซึ่งได้แก่ เพื่อนมีอิทธิพลสูงสุดในการเลือกเรียนต่อสาขาวิศวกรรมศาสตร์

นอกจากนี้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ซึ่งได้พิจารณาสิ่งที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคลและความตั้งใจปฏิบัติพฤติกรรมของบุคคลจะมีตัวกำหนดที่สำคัญ 2 ประการ คือ ทศคติต่อพฤติกรรมและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการกระทำพฤติกรรมนั้น ทศคติเป็นเครื่องกำหนดทิศทางของพฤติกรรมของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นไปในทางพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจก็ได้ และทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลได้เสนอแนวความคิดที่สำคัญต่อการที่บุคคลจะประกอบพฤติกรรมใดนั้น และทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลได้เสนอแนวคิดที่สำคัญต่อการที่บุคคลจะประกอบพฤติกรรมใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของเขาเป็นสำคัญ ถ้าสามารถทำนายความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของเขาเป็นสำคัญ ถ้าสามารถทำนายความตั้งใจของเขาได้ก็สามารถทำนายพฤติกรรมของเขาได้แม่นยำยิ่งขึ้น

ทฤษฎีการกระทำทางสังคม กล่าวว่า การที่บุคคลจะกระทำ พฤติกรรมใดนั้นย่อมมีสิ่งกระตุ้น หรือการสนับสนุน กล่าวคือ เป็นการช่วยเหลือซึ่งผู้กระทำเชื่อว่า กำลังได้รับหรือจะได้รับจากผู้อื่นในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งผู้กระทำจะเป็นผู้เลือก ดังนั้นบุคคลมักจะมีแนวโน้มเอียง ที่จะตัดสินใจกระทำพฤติกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดเมื่อรู้ว่าจะได้รับการสนับสนุนจากผู้อื่น

ส่วนทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลได้กล่าวถึงอิทธิพลของบุคลิกภาพที่มีต่อการเลือกศึกษาต่อและการเลือกอาชีพ บุคคลที่มีบุคลิกลักษณะแตกต่างกันมีแนวโน้มจะศึกษาต่อและเลือกอาชีพที่แตกต่างกัน (วัชรวิ ทรัพย์มี, 2522 : 87-88)

จากทฤษฎี และผลงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น การคล้อยตามเพื่อน เป็นปัจจัยสนับสนุนในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.4 อิทธิพลของสื่อกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

ในปัจจุบันสื่อเป็นเทคโนโลยีที่คนเราสามารถเข้าถึงได้สะดวกที่สุด สื่อจึงเป็นอิทธิพลซึ่งมีข้อมูลข่าวสารที่นักเรียนได้รับสะดวกที่สุด สื่อที่มีอิทธิพลได้แก่ สื่อโทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต กริช สืบสนธิ (2537 : 64) ได้ให้ความหมายของคำว่าสื่อสื่อสารไว้ว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการถ่ายทอดที่ไม่หยุดนิ่ง มีการรับรู้และโต้ตอบการถ่ายทอดสาระ (ข่าวสาร ข้อมูล ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก) จะเป็นตามทักษะ ประสบการณ์ ความรู้ความสนใจทั้งของผู้ส่งสาร และผู้รับสาร (ผู้ฟัง ผู้อ่าน) จะเป็นผู้ตีความ กำหนดความหมายสิ่งที่เขาได้ยินได้เห็น ได้รับรู้อย่างไร จึงพูดกันว่า “ผู้รับสาร คือ ผู้กำหนดสาร” คนฟังหลายคนก็จะตีความออกไปหลายทาง (เข้าใจไม่ตรงกัน) ซึ่งเป็นอุปสรรค หรือปัญหาในการสื่อสารที่เกิดขึ้นเสมอ ผู้ส่งสารจึงต้องระมัดระวังในการนำเสนอสาร โดยปรับให้เหมาะสมกับผู้ฟัง

ซึ่งสรุปได้ว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการส่งหรือถ่ายทอดเนื้อหาสาระ ประสบการณ์ ความคิดเห็น ความรู้สึก อารมณ์ ความสนใจ ทศนคติ ค่านิยม และทักษะความชำนาญจากผู้ส่งไปยังผู้รับเพื่อเข้าใจในความหมายนั้นอย่างเดียวกัน โดยผ่านสื่อกลางและมีผลย้อนกลับมายังผู้ส่งสาร เพื่อให้ได้ทราบปฏิกิริยาของผู้รับสาร จากการศึกษาวิจัยของ ละมัยภรณ์ เพียงไทสง (2537 : 168 -169) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่าอิทธิพลที่ช่วยในการเลือกเข้าศึกษาต่อที่อยู่ในระดับมาก คือด้านสถาบัน ด้านอิทธิพลการชักจูงจากบุคคลและสื่อด้านการเรียนการสอน และด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และประเมศวร์ โพธิ์คล้าย (2541 : 76 - 78) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อวิทยาลัยนาฏศิลป์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อวิทยาลัยนาฏศิลป์ที่อยู่ในระดับมากคือด้านอิทธิพลการชักจูงจากบุคคลและสื่อ และด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับปานกลาง

2.5 ตลาดแรงงานกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิดในด้านตลาดแรงงานเป็นอย่างมาก เพราะในอดีตคนจะมุ่งเน้นอาชีพการรับราชการ แต่ในปัจจุบันตลาดแรงงานด้านมุ่งเน้นด้านเศรษฐกิจ นักเรียนจึงเน้นที่จะเลือกเข้าศึกษาต่อในด้านที่ตลาดแรงงานต้องการ เพราะจะทำให้มีรายได้ที่ดีต่อไป

อาชีพตลาดแรงงานต้องการในปี 2542 – 2543 (รายงานสถานการณ์การมีงานทำครั้งแรก มกราคม 2542 – มิถุนายน 2543 : 10 - 12) อาชีพผู้ปฏิบัติงานที่ใช้งานวิชาการ ซึ่งส่วนใหญ่ต้องการผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย กล่าวคือ สถานประกอบการต้องการแรงงานในสาขาอาชีพจำนวน 10,506 คน ในครั้งแรกของปี 2538 และเพิ่มขึ้นเป็น 17,0218 คน ในครั้งแรกของปี 2540 และลดลงเล็กน้อยเหลือ 12,673 คน ในครั้งแรกของปี 2542 เมื่อพิจารณาในสาขาอาชีพย่อยที่เป็นที่ต้องการสูง ได้แก่ ช่างเทคนิควิศวกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ช่างเขียนแบบ นักบัญชี พยาบาล ช่างเทคนิควิศวกรรมเครื่องกล ศิลปินและช่างออกแบบฝ่ายพานิชยกรรม วิศวกรไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ผู้ชำนาญการด้านงานบุคคลและอาชีพวิศวกรเครื่องกล วิศวกรโยธา นักสำรวจ วิศวกรรมอุตสาหการ ช่างเทคนิควิศวกรรมโลหะ นักสถิติวิศวกรเคมี อาจารย์มหาวิทยาลัย และสถาบันอุดมศึกษา บรรณารักษ์ พืชกร ครูมัธยมศึกษา เป็นต้น

สรุปได้ว่า แนวโน้มอาชีพที่ตลาดแรงงานต้องการทางด้านอาชีพที่ใช้วิชาชีพยังมีความต้องการสูง และจะต้องมีงานทำ เป็นที่ต้องการของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อที่จะไปพัฒนาหน่วยงานนั้นๆ ชัยวัฒน์ บุญศิริวนนท์ (ประจักษ์ ญิตต์ 2538 : 42 – 43 ; อ้างอิงจากชัยวัฒน์ บุญศิริวนนท์. 2531) ได้ศึกษาความต้องการจากวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรธานี โดยสอบถามความคิดเห็นจากสถานประกอบการของผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรธานี โดยสอบถามความคิดเห็นจากสถานประกอบการจำนวน 31 แห่ง ด้วยแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า ซึ่งการศึกษาได้แบ่งคุณภาพเป็น 3 ด้าน ตามทฤษฎีจำแนกพฤติกรรมการเรียนรู้ของบลูม (Bloom) ได้แก่ ด้านความรู้ ความสามารถ ด้านเจตคติ และด้านทักษะการฝึกปฏิบัติ ผลการศึกษาคือ

1. ด้านความรู้ความสามารถ สถานประกอบการต้องการแรงงานที่มีแนวคิดทางการตลาด การให้บริการ และความเข้าใจในระบบการจัดการอยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมา คือ มีตลาดการให้บริการ และความเข้าใจในระบบการจัดการอยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมา คือ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความต้องการผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ด้านเจตคติ สถานประกอบการต้องการแรงงานที่มีความอดทน และมุ่งมั่นอยู่ในอันดับที่สูงที่สุด

3. ด้านทักษะการฝึกปฏิบัติพบว่า ความสามารถในการร่วมงานกับผู้อื่นเป็นคุณภาพที่สถานประกอบการต้องการมากที่สุด รองลงมาคือ มีความสามารถในการใช้เครื่องคำนวณเลขและคิดเลขด้วยสมอง ส่วนแรงงานที่มีความสามารถด้านดนตรี หรือกีฬา นั้น เป็นคุณภาพที่สถานประกอบการมีความต้องการอยู่ในระดับต่ำที่สุด

2.6 ทศนคติกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

“ทัศนคติ” หรือ “เจตคติ” มีผู้ให้ความหมายไว้หลายทัศนะ ดังนี้ กูด (Good. 1959 : 48) กล่าวว่า ทัศนคติ คือความรู้สึกที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่งอาจเป็นการเข้าหาหรือการต่อต้านสถานการณ์บางอย่าง บุคคล หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น รักเกลียดกลัว หรือไม่พอใจมากน้อยเพียงใดต่อสิ่งนั้น เคนด์เลอร์ (Kendler. 1963 : 572) กล่าวว่า ทัศนคติ คือ ภาวะความพร้อมของแต่ละบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมในทางสนับสนุนหรือต่อต้านสถานการณ์บางอย่างต่อบุคคลต่อสถาบันหรือต่อแนวคิดบางอย่าง อีกทั้งเป็นการผสมผสานหรือการจัดระเบียบของความเชื่อที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ผลรวมของความเชื่อนี้เป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ อัลพอร์ด (เชดส์คัลด์ โฆวาลินส์. 2520 : 38 : อ้างอิงจาก Allport. 1967) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นลักษณะทางจิตใจ ความพร้อมตลอดจนประสบการณ์ที่จะกระตุ้นให้บุคคลมีพฤติกรรมในการสนองตอบสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ต่างๆ ที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้อง เชดส์คัลด์ โฆวาลินส์ (2520 : 38) กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ อันเนื่องมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบวิธีของสังคม และกมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 231) กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง ความพร้อมของร่างกายและจิตใจที่มีแนวโน้มจะได้ตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ใด ๆ ด้วยการเข้าหาหรือถอยออกไป

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึก ความพร้อมของบุคคลที่แสดงออกทางอารมณ์ ทางพฤติกรรมในลักษณะที่ชอบ ไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสถานการณ์ อิทธิพลของทัศนคติต่อการเรียนการสอนทัศนคติเป็นความรู้สึกนึกคิดซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำในการแสดงพฤติกรรม ดังที่คณาจารย์คณะวิชาการศึกษา วิทยาลัยครูสวนดุสิต (2519 : 102 – 104) กล่าวถึง อิทธิพลของทัศนคติ (Influence of Attitude) ดังนี้

1. อิทธิพลต่อการเรียนการสอน ความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนต่อวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรและต่อตัวครูนั้น มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนดังนี้

1.1 ทศนคติต่อวิชาต่าง ๆ ถ้านักเรียนมีทศนคติที่ดี คือ ชอบ พอใจวิชาใด เขาย่อมตั้งใจเรียน ขยันเรียน และจะทำงานเกี่ยวกับวิชานั้นเป็นพิเศษ หมั่นฝึกฝนทบทวนบทเรียนสม่ำเสมอ มีความสนุกสนานในบทเรียน เข้าใจบทเรียน และมีความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าของวิชานั้นต่อชีวิตประจำวัน

1.2 ทศนคติต่อครู ถ้านักเรียนมีทศนคติที่ดีต่อครู เช่น รักและชอบครู นักเรียนจะสนใจต่อการสอนของครู ตั้งใจเรียน เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสอนของครูและการอบรมของครูเป็นอย่างดีในทางตรงกันข้าม หากนักเรียนมีทศนคติที่ไม่ดีต่อนักเรียนจะขาดความสนใจในการเรียนไม่อยู่ในอิวาทของครู การเรียนการสอนจะประสบความล้มเหลว

2. อิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็น ถ้านักเรียนมีทศนคติที่ดีต่อบุคคลใด หรือข้อเสนอแนะใด จะแสดงความคิดเห็นออกมาในทางสนับสนุนเห็นคุณค่า เพื่อให้บุคคลอื่นเข้าใจและเห็นด้วย ถ้านักเรียนมีทศนคติไม่ดีจะแสดงความคิดเห็นในทางคัดค้านต่อต้าน (Against) ไม่เห็นด้วยทั้งสิ้น

3. อิทธิพลต่อการเข้าสมาคม บุคคลจะเลือกเข้าสมาคมกับบุคคลหรือกลุ่มคนที่ มีทศนคติคล้ายคลึงกับตน หลีกเลียงจากบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีทศนคติขัดแย้งกัน ทั้งนี้ เพื่อการทำการกิจกรรมต่าง ๆ จะได้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยประสบผลสำเร็จ เพราะสมาชิกทุกคนมีความรู้สึกหรือความคิดเห็นสอดคล้องกัน

4. อิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล ผู้ที่มีทศนคติ หรือมีทศนคติไม่ดี ยอมรับหรือไม่ยอมรับในสิ่งใด บุคคลใด อาจรู้ได้จากการสังเกตพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมาอาจเป็นคำพูดท่าทาง อากัปกริยา สีหน้า น้ำเสียง ซึ่งจะบอกให้ทราบว่า พอใจ หรือไม่พอใจในสิ่งนั้น หรือสถานการณ์นั้น

5. อิทธิพลต่อชีวิตประจำวัน ในวันหนึ่ง ๆ เราต้องสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ เราได้รับข่าวสารจากวิทยุ-โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ การอภิปรายของบุคคลต่าง ๆ ข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็นใด ๆ ที่ขัดแย้งกับความรู้สึกและความคิดเห็น เราไม่ยอมทำให้รู้สึกขัดแย้งภายใน

ปราณี รามสูตร (2528 : 193 - 194) กล่าวถึง เกี่ยวกับอิทธิพลของทัศนคติที่มีต่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. ทัศนคติมีผลต่อวิชาที่เรียนที่ชอบหรือไม่ชอบ เช่น นักเรียนชอบครูคนหนึ่ง มากเมื่อรู้ว่าครูนั้นสอนวิชาใด นักเรียนก็อยากเรียนด้วย ทำให้เกิดความชอบในวิชานั้น มีทัศนคติที่ดีต่อวิชานั้น ถ้าเขาเรียนวิชาดังกล่าว ย่อมมีแนวโน้มเขาจะต้องพยายามเรียนให้ได้ผลดี เป็นต้น

2. ทัศนคติที่มีผลต่อการใส่ใจในการเรียน เช่น ถ้านักเรียนไม่ชอบวิชาใด ไม่ชอบครูผู้สอนวิชาใด นักเรียนก็มักไม่สนใจเรียน เช่น ถ้านักเรียนไม่ชอบวิชาใด ไม่ชอบครูผู้สอนวิชาใด นักเรียนก็มักไม่สนใจเรียนวิชานั้น ไม่เข้าชั้นเรียน เมื่อถึงชั่วโมงเรียนวิชานั้น ไม่ทำการบ้าน หากนักเรียนมีทัศนคติไม่ดีต่อโรงเรียน หรือคณะครูเป็นส่วนรวม จะไม่เอาใจใส่ในการเรียน ไม่ว่าวิชาใด เป็นต้น

3. ทัศนคติมีผลต่อการรับรู้ บุคคลรับรู้หรือแปลความหมายสิ่งเร้าตามทัศนคติของคนที่ติดต่อสิ่งเร้า นั้น และมีผลสะท้อนไปสู่การเรียนรู้ในที่สุด เช่น แสงดาว ถูกครุฑถามด้วยความเป็นห่วงว่าทำการบ้านวิชาคณิตศาสตร์เสร็จหรือไม่ แสงดาวแปลความหมายว่า ครูจับผิดเพราะแสงดาวไม่ชอบครูอยู่แล้วทำให้ไม่อยากเรียนวิชาคณิตศาสตร์

4. ทัศนคติดี้อิทธิพลทำให้บุคคลมุ่งมั่นที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ได้ผลดี เช่น นักเรียนรักครู ชอบวิชาที่ครูสอนเมื่อเริ่มต้นเรียนก็อาจจะตั้งจุดมุ่งหมายไว้ในใจว่า วิชานี้เขาจะต้องทำคะแนนให้สูง การตั้งจุดมุ่งหมายเช่นนั้น เป็นแรงจูงใจที่สำคัญมากที่จะผลักดันให้นักเรียนตั้งใจเรียน ตั้งใจศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ส่งผลสะท้อนถึงประสิทธิภาพในการเรียนรู้มากที่สุด

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า ทัศนคติดี้อิทธิพลต่อการเรียนการสอน หากผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาเรียน ผู้เรียนจะสนใจ และเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ แต่ถ้าผู้เรียนมีทัศนคติไม่ดีต่อวิชาใด เขาจะรู้สึกเบื่อหน่าย ไม่สนใจ ไม่เข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวกับวิชานั้น ส่วนครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการสร้างและพัฒนาทัศนคติของผู้เรียน งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทัศนคติในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ แจ็คสันและลาฮาเดร์น (Jackson and Lahaderme. 1967 : 15 - 16) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 192 คน เป็นชาย 148 คน หญิง 144 คน มีเซวอนปัญญาโดยเฉลี่ย 103.9 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความพอใจครูน้อยที่สุดและความพอใจของนักเรียนที่มีต่อประสบการณ์ในโรงเรียนหรือทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน และครูผู้สอนไม่มีความสัมพันธ์กับกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คาน (Khan. 1969 : 216 - 221) ได้ศึกษาทัศนคติทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ทัศนคติของนักเรียนชายที่มีต่อครูจะมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ

กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่วนนักเรียนหญิงแทนที่จะเป็นทัศนคติที่มีต่อครู กลับเป็นนิสัยในการเรียนที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดีไซเดอร์อาโต และ โคสกินเนน (Desiderato and Koskinnen. 1969 : 162 - 165) ได้ศึกษาว่า นักเรียนที่มีความถนัดทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ถ้ามีความวิตกกังวลจะทำให้คะแนนเฉลี่ยสะสมลดลงหรือไม่ และผู้ที่มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียนแตกต่างกัน จะได้คะแนนเฉลี่ยของผลการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนหญิงที่มีความวิตกกังวลต่ำจะได้คะแนนผลการเรียนและคะแนนนิสัยในการเรียนดีกว่าพวกที่มีความวิตกกังวลต่ำจะได้คะแนนผลการเรียนและคะแนนนิสัยในการเรียนดีกว่าพวกที่มีความวิตกกังวลสูง ส่วนกลุ่มที่ได้คะแนนในการเรียนสูงจะได้คะแนนของผลการเรียนสูงกว่า เอ็ดทวิสเทิล และโดโรธี (นภาพร เมษรักษ์ชาวนิช. 2515 : 20; อ้างอิงจาก Entwistle and Dorothy. 1970) ได้ศึกษาว่า บุคลิกภาพ วิธีเรียน จะมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือไม่ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวจะมีวิธีการเรียนหรือนิสัยในการเรียนและผลการเรียนดีกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว โควเวล และเอ็นทวิสเทิล (Cowell and Entwistle. 1971 : 85 - 89) ได้ศึกษาว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพและทัศนคติทางการเรียนต่างกัน จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันหรือไม่กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชายวิทยาลัยเทคนิคปีที่ 1 และ 2 จำนวน 117 คน ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวมีทัศนคติทางการเรียนดีกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบอื่น ๆ แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวกับผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน แต่นิสัยในการเรียนและทัศนคติทางการเรียน มีความสัมพันธ์ในทางลบกับบุคลิกภาพ ละเอียด บุญเกิด (2512 : 78) ได้ศึกษา คุณลักษณะของครูกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการศึกษา พบว่า คุณลักษณะของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทางบวก ได้แก่ คุณลักษณะของครูด้านการสอน การให้คำแนะนำ การมีเหตุผล และมีความยุติธรรม ส่วนคุณลักษณะที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทางลบ ได้แก่ คุณลักษณะของครูในด้านส่งเสริมเมตตา บุคลิกภาพ อุปการะ และความสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของบุษกร เพชรวิวรรณ์ (2519 : 75) ที่ได้ศึกษาทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อครูในโรงเรียนภาคกลาง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,176 คน ผลการศึกษาพบว่า เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อครูของกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ พบว่า ทัศนคติต่อครูของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่างกัน มีความแตกต่างกันเฉพาะในด้านสอน และการปกครองเท่านั้น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของชวนชัย เชื้อสาธุชน (2522 : 61) ที่ได้ศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดชลบุรี โดยใช้ตัวแปรด้านทัศนคติของนักเรียนที่มี

ต่อครูสอนวิชาภาษาไทย ผลการศึกษาพบว่า ทักษะคตินักเรียนที่มีต่อครูที่สอนวิชาภาษาไทยมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนอกจากจะขึ้นกับเชาวน์ปัญญาแล้ว อารมณ์ ความรู้สึก ทักษะคติต่อการเรียน ตลอดจนนิสัยในการเรียนก็มีบทบาทสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเช่นกัน และมีผลต่อแรงจูงใจในการเข้าเรียนด้วย

2.7 ค่านิยมกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

ซูเปอร์ (Super. 1957 : 197) กล่าวว่า ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่คุณค่าเชื่อว่ามีค่าและมีความสำคัญต่อการทำงานของเข สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นความรู้สึกพอใจที่คนเรามักแสวงหาจากงานที่ทำ หรือเป็นความรู้สึกพึงพอใจ อันเป็นผลลัพธ์ที่ได้จากงานของเขา ซึ่งสิ่งที่คุณค่ายึดถือแต่ละอย่างนี้มีความสำคัญไม่เท่าเทียมกันเสมอไป บางอย่างอาจจะมีค่าสำคัญอย่างใหญ่หลวงต่อคนบางคน แต่อาจจะมีค่าสำคัญไม่เท่าเทียมกันเสมอไป บางอย่างอาจจะมีความสำคัญอย่างใหญ่หลวงต่อคนบางคน แต่อาจจะมีค่าสำคัญน้อยมากต่อคนอื่น ๆ ก็ได้ เครช (Krech. 1962 : 102) ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า เป็นความเชื่อของคุณค่าเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นความต้องการของตนว่าเป็นสิ่งที่ดี สิ่งที่ไม่เป็นความต้องการของตนว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี สก็อต (Scott. 1965 : 3) ให้ความหมายของค่านิยมว่า หมายถึง ความคิดรวบยอดหรืออุดมคติของคุณค่าที่ใช้พิจารณาความดีความถูกต้องหรือความผิดซึ่งเป็นผลมาจากการสังเกตและความสนใจของคุณค่านั้น คริสเตนเซน (Cristensen. 1969 : 115) กล่าวว่า ค่านิยม หมายถึง เกณฑ์ที่แต่ละบุคคลใช้เลือกสิ่งต่าง ๆ ที่มีให้เลือก ค่านิยมแม้จะมีลักษณะใกล้เคียงกับความเชื่อหรือเจตคติก็ตาม แต่ทั้งสามชนิดก็ยังมีส่วนแตกต่างกันคือ ความเชื่อเป็นเกณฑ์ใช้ตัดสินว่าบางอย่างจริงหรือไม่จริง เจตคติคือลักษณะภายในบุคลิกลักษณะที่คนเราแสดงต่อการกระทำหรือสิ่งต่าง ๆ เป็นเพียงแนวโน้มที่จะปฏิบัติเท่านั้น ส่วนค่านิยม เป็นมาตรฐานของความชอบหรือไม่ชอบ เป็นเกณฑ์สำหรับตัดสินคุณค่า ความสำคัญ สิ่งของ หรือความคิดและเหตุการณ์ ดังนั้น ค่านิยมซึ่งเป็นมาตรฐานที่ใช้ในการตัดสินใจ คิลแพททริก (Killpatrick. 1973 : 636) กล่าวว่า ค่านิยม หมายถึง ความต้องการที่ได้ประเมินอย่างดีแล้ว และพบว่ามีความค่าที่จะเลือก ซึ่งค่านิยมของแต่ละบุคคลนั้น เกิดจากประสบการณ์ที่ได้รับแตกต่างกัน ก่อ สวัสดิพานิช (2518 : 46) กล่าวว่า ค่านิยม หมายถึง ความคิด พฤติกรรมและสิ่งที่คุณค่าในสังคมใดสังคมหนึ่งเห็นว่ามีคุณค่า จึงยอมรับปฏิบัติตาม และวางแผนไว้ระยะหนึ่ง ค่านิยมมักเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัยและตามความคิดเห็นของคนในสังคม สาโรช บัวศรี (2525 : 8) กล่าวว่า ค่านิยม หมายถึง สภาพ

หรือการกระทำบางประการที่เราเชื่อหรือนิยามว่าควรยึดถือยึดมั่นหรือเราควรกระทำหรือปฏิบัติ เพื่อจะได้บรรลุถึงความมุ่งหมายของสังคมหรือตัวเราเอง ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2531 : 50) ให้ความหมายค่านิยมว่า หมายถึง สภาพหรือการกระทำบางประการที่เราเชื่อหรือนิยามว่า ควรยึดถือหรือยึดมั่นเพื่อจะได้บรรลุถึงวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายของสังคมหรือของตัวเราเอง นอกจากนี้ ค่านิยมยังเป็นความเชื่อมีลักษณะถาวรมักจะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัยและตามความคิดของคนในสังคม ค่านิยมยังทำหน้าที่เป็นเกณฑ์หรือมาตรฐานที่ให้นำพฤติกรรมมาปฏิบัติ และทำหน้าที่เป็นตัวบ่งชี้ถึงความต้องการของมนุษย์ อีกทั้งค่านิยมของบุคคลจะช่วยในการวางแผนการเลือกงาน หรืออาชีพของบุคคลนั้น ค่านิยมจะเป็นสิ่งที่กำหนดว่า บุคคลจะเลือกงานหรือประกอบอาชีพใด และเมื่อเขาเลือกอาชีพแล้วเขาจะมีความสุขในงานหรืออาชีพนั้นหรือไม่ ส่วนค่านิยมในการทำงานนั้นเป็นสิ่งที่บุคคลเชื่อว่ามีค่าและมีความสำคัญต่อการทำงานของเขา และสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นความรู้สึกพึงพอใจที่คนเรามักจะแสวงหาจากงานที่เขาทำ จากความหมายของค่านิยมดังกล่าว สรุปได้ว่า ค่านิยม คือสิ่งที่คนเราเชื่อว่ามีค่าหรือมีความสำคัญ บุคคลหรือสังคมยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดี ยึดถือเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของตนเองหรือสังคม และสามารถเปลี่ยนแปลงได้เมื่อพบค่านิยมใหม่ที่พอใจ

ประเภทของค่านิยมในอาชี อัลพอร์ด, เวอร์นอนและลินเชย์ (Allport, Vernon and Lindzey. 1951 : 339) ได้แบ่งค่านิยมเป็น 6 ประเภท และเชื่อว่าการดำรงชีวิตของบุคคลจะสอดคล้องกับลักษณะใดลักษณะหนึ่งของค่านิยมประเภทต่าง ๆ ต่อไปนี้

ประเภทที่ 1 ค่านิยมทางวิชาการ เป็นแรงจูงใจให้บุคคลต้องการศึกษา หาความรู้ ความจริง บุคคลที่มีค่านิยมทางวิชาการมักจะเป็นปราชญ์หรือนักวิทยาศาสตร์

ประเภทที่ 2 ค่านิยมทางเศรษฐกิจ เป็นค่านิยมที่ช่วยกระตุ้นให้บุคคลพอใจ สนใจ ได้รับความสะดวกทางกาย จึงชอบงานที่จะนำไปสู่ความมั่งคั่ง เช่น งานเกี่ยวกับธุรกิจการค้า

ประเภทที่ 3 ค่านิยมทางสุนทรียภาพ เป็นค่านิยมที่ช่วยให้บุคคลเกิดความพอใจในประสบการณ์ที่เกิดจากการสัมผัสต่าง ๆ เช่น ความสวยงาม หรือสัมผัสกลิ่นกลิ่น

ประเภทที่ 4 ค่านิยมทางสังคม เป็นค่านิยมที่เป็นแรงจูงใจให้บุคคลสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นเข้าร่วมสังคม มีความรักเพื่อนมนุษย์ จึงมีจุดมุ่งหมายอยู่ที่บุคคลอื่น

ประเภทที่ 5 ค่านิยมทางศาสนา ช่วยให้บุคคลแสวงหาอำนาจ อิทธิพล ชื่อเสียงบุคคลใดที่มีการแข่งขันหรือดิ้นรนมาก ก็แสดงว่าบุคคลนั้นมีแรงขับทางอำนาจสูง

มิลเลอร์และคนอื่น ๆ (Miller and other. 1956 : 244 - 246) ได้ศึกษาค่านิยมในอาชีพของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัย โดยแบ่งค่านิยมออกเป็น 4 ด้าน คือ 1. ด้านความมั่นคงปลอดภัย 2. ด้านความพอใจในอาชีพ 3. ด้านเกียรติยศ ชื่อเสียง 4. ด้านบริการสังคม

ซูเปอร์ (Supper. 1957 : 32) ได้จำแนกค่านิยมในการทำงานออกเป็น 15 ด้าน คือ

1. ด้านความคิดสร้างสรรค์ เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงาน ที่เกี่ยวกับการประดิษฐ์ การคิดค้น ออกแบบและพัฒนาแนวคิดใหม่ ๆ
2. ด้านการบริหารหรือการจัดการ เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงาน ที่ต้องมีการวางแผนและจัดสรรงานให้ผู้อื่นทำ
3. ด้านสัมฤทธิ์ผล เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงาน ที่ส่งเสริมให้บุคคลประสบความสำเร็จจากการทำงานและก่อให้เกิดความพึงพอใจในงาน เป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคลมุ่งทำงานเพื่องานด้วย
4. ด้านสภาพแวดล้อม เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงาน ซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่มีบรรยากาศสุขสบาย และบุคคลที่ทำงานในสภาพแวดล้อมนั้นแล้วเกิดความสุข เป็นสภาพแวดล้อมทางวัตถุที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้บุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน
5. ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้า เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงาน ที่ต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บังคับบัญชา และผู้บังคับบัญชาต้องเป็นผู้ที่มีเหตุผลและมีความยุติธรรม
6. ด้านวิถีชีวิต เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงาน ที่เปิดโอกาสให้บุคคลได้ใช้ชีวิตตามที่ตนต้องการ ชอบ หรืออยากจะเป็น
7. ด้านความมั่นคงปลอดภัย เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงาน ที่มีความมั่นคงปลอดภัยทำให้ผู้ทำงานนั้น ๆ มั่นใจว่าจะมีงานทำตลอดไป
8. ด้านผู้ร่วมงาน เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่ทำให้บุคคลนั้นได้ติดต่อกับผู้ร่วมงานที่ตนพอใจ โดยเฉพาะผู้ร่วมงานในระดับเดียวกันหรือต่ำกว่า
9. ด้านสุนทรีย์ เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงาน ที่ช่วยให้บุคคลได้สร้างสิ่งสวยงามและเพิ่มความสวยงามให้แก่โลก
10. ด้านความมีศักดิ์ศรี เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงาน ซึ่งให้เกียรติกับบุคคลที่ทำงานนั้นต้องการได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น มากกว่าจะอยู่ในสถานะที่มีอำนาจเหนือผู้อื่น
11. ด้านความมีอิสระ เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงาน ที่บุคคลที่ทำงานนั้นต้องการมีความเป็นอิสระในการทำงานตามที่ตนปรารถนา ตามความพึงพอใจของตนมากกว่ามุ่งทำงานเพื่องาน

12. ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน หรือความหลากหลายของงานเป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่เปิดโอกาสให้บุคคลทำงานหลาย ๆ ด้าน ในขณะที่เดียวกันงานที่ทำงานที่ต้องไม่ซ้ำซากจำเจ

13. ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่มีรายได้ดี สามารถนำรายได้มาจัดซื้อสิ่งของเพื่อสนองความต้องการได้

14. ด้านบริการสังคม เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่สามารถให้สวัสดิการ ให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์บุคคลอื่นและก่อประโยชน์แก่บุคคลอื่น

15. ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่เปิดโอกาสให้บุคคลได้ใช้ความคิดอย่างอิสระ ประเมินการทำงานของตนจากการเรียนรู้และสามารถคิดค้นสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมได้

กริบบอนส์และโลห์เนส (อรุณศรี อักษรศรี. 2544 : 39 ; อ้างอิงจาก Gribbons and Lohnes. 1965) ได้แบ่งค่านิยมในอาชีพออกเป็น 12 ด้าน คือ

1. ด้านความก้าวหน้า หมายถึง โอกาสที่จะรุ่งเรืองและก้าวหน้าในการทำงาน มีอนาคตที่ดี สามารถที่จะได้เป็นผู้จัดการในองค์กรและสามารถที่จะทำงานโดยไต่จากงานระดับต่ำขึ้นไปถึงงานระดับสูงได้

2. ด้านความต้องการ หมายถึง งานที่เป็นที่ต้องการของสังคม

3. ด้านสภาพทางภูมิศาสตร์และการท่องเที่ยว หมายถึง งานที่ได้ท่องเที่ยวไปในที่ต่าง ๆ และได้รับการเรียนรู้จากการท่องเที่ยว

4. ด้านความสนใจ หมายถึง งานที่ตนสนใจกระทำอย่างแท้จริง

5. ด้านการแต่งงานและครอบครัว หมายถึง งานที่พอจะมีเวลาให้ครอบครัว บ้าน และสัตว์เลี้ยง

6. ด้านการบริการสังคม หมายถึง งานที่มีโอกาสได้ช่วยเหลือผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นได้รับความพอใจได้

7. ด้านการเกี่ยวข้องกับบุคคล หมายถึง งานที่มีโอกาสได้พบเพื่อนใหม่ ๆ ชอบพบปะบุคคลและการได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น

8. ด้านความสามารถ หมายถึง งานที่ต้องใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่

9. ด้านเกียรติยศ หมายถึง งานที่ทำให้บุคคลอื่นมีความชื่นชมในตน ให้การยอมรับและยกย่อง

10. ด้านเงินเดือน หมายถึง งานที่มีรายได้พอที่จะดำรงครอบครัวและเหลือเก็บสะสม

11. ด้านความพอใจ หมายถึง งานที่ทำแล้วทำให้เกิดความสุข ความพอใจ ได้
ทำในสิ่งที่ได้ผลคุ้มค่า

12. ด้านจุดมุ่งหมายส่วนตัว หมายถึง งานที่สามารถพัฒนาตนเองและทำให้รู้จัก
ตนเองดีขึ้น

เพอร์โรน (Perrone. 1965 : 254) แบ่งค่านิยมในอาชีพออกเป็น 16 ด้าน คือ

1. ด้านรายได้ดี
2. ด้านความสนใจในงานอย่างแท้จริง
3. ด้านการใช้ความสามารถพิเศษ
4. ด้านการเดินทาง
5. ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น
6. ด้านการทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับความสามารถ
7. ด้านความก้าวหน้า
8. ด้านการทำงานกับคน
9. ด้านการทำงานกับสิ่งของวัตถุ
10. ด้านความปลอดภัยมั่นคง
11. ด้านการใช้ความคิดสร้างสรรค์
12. ด้านความเป็นอิสระ
13. ด้านการมีเวลาพอที่จะให้ครอบครัว
14. ด้านการมีเวลาพอที่จะอุทิศให้แก่งานอดิเรก
15. ด้านมีโอกาสที่จะศึกษาต่อไปได้อีก
16. ด้านมีโอกาสที่จะพัฒนาทักษะในการทำงาน

พนัส หันนาคินทร์ (2520 : 26 - 27) ได้จำแนกค่านิยมออกเป็น 2 ประเภท คือ
ประเภทที่ 1 ค่านิยมที่เป็นเป้าหมายของชีวิต แบ่งเป็น

1. ค่านิยมในการใฝ่หาความรู้
2. ค่านิยมในการเสียสละเพื่อผู้อื่น ต้องการให้ผู้อื่นมีความสุข
3. ค่านิยมในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ต้องการเข้ากับผู้อื่นได้ดี
4. ค่านิยมในการทำงานเพื่อกลุ่ม มีความจงรักภักดีต่อกลุ่ม
5. ค่านิยมในการใฝ่เรียน ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
6. ค่านิยมในการมุ่งพัฒนาทางด้านร่างกาย การเป็นนักกีฬา

7. ค่านิยมในการเป็นผู้นำ ต้องการอำนาจเหนือผู้อื่น
 8. ค่านิยมในการมุ่งกระทำความดี เชื่อสัจยสุจริต ไม่คดโกง
 9. ค่านิยมในการเชื่อถือ ปฏิบัติตามหลักศาสนา
 10. ค่านิยมในการควบคุมอารมณ์ของตนเอง อดทนต่อสิ่งยั่วเย้าภายนอก
 11. ค่านิยมในการริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ มองสิ่งต่าง ๆ ในแง่มุมใหม่เสมอ
 12. ค่านิยมในการรักอิสระ ไม่ยึดถือจารีตประเพณีหรือกฎเกณฑ์ทางสังคม
- ประเภทที่ 2 ค่านิยมในวิถีปฏิบัติของคนไทย แบ่งเป็น

1. การเป็นตัวของตัวเอง เน้นความอยู่รอดของตนเอง โดยไม่คำนึงถึงว่าการกระทำนั้นจะมีผลต่อส่วนรวมหรือไม่ บางอย่างไม่ควรทำก็ทำ ทั้งนี้เพราะเห็นแก่ตนเอง
 2. ความซื่อสัตย์ ความกตัญญูรู้คุณต่อผู้มีพระคุณ
 3. การรักษาน้ำใจในสังคม รักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันในสังคม
- นอกจากนี้ พันธ์ ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ค่านิยมมีผลต่อพฤติกรรมการแสดงออกของมนุษย์ รวมทั้งมีผลต่อความคิดและการตัดสินใจของมนุษย์ด้วย ซึ่งในแต่ละบุคคลก็มีความแตกต่างกันในเรื่องค่านิยม โดยเฉพาะคนในแต่ละวัยแต่ละอาชีพ

ค่านิยมกับการเลือกงานหรืออาชีพ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการเลือกงานหรืออาชีพ ค่านิยมจะเริ่มเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจเลือกงานหรืออาชีพเมื่อบุคคลมีอายุระหว่าง 15-16 ปี และบุคคลที่อยู่ในช่วงอายุนี้นี้ จะให้ความสำคัญของค่านิยมในการตัดสินใจเลือกงานหรืออาชีพสูงกว่าความสนใจและความสามารถ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2531 : 34 ; อ้างอิงจาก Super. 1953 : Ginzberg. 1966) เนื่องด้วย การเลือกงานหรืออาชีพเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และในกระบวนการเลือกอาชีพนี้ บุคคลจะเลือกอาชีพโดยนำกลไกความเป็นจริงในช่วงอายุต้น และระดับของความเป็นจริงจะเพิ่มขึ้นเมื่ออายุเพิ่มขึ้น (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2531 : 34 ; อ้างอิงจาก Skuper and Crites. 1968) สายสุรี จุติกุล (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2531 : 34 – 36 ; อ้างอิงจาก สายสุรี จุติกุล. 2510) ได้กล่าวว่า การเลือกอาชีพเป็นเรื่องของการตัดสินใจที่สำคัญมากที่สุดอย่างหนึ่งในชีวิตเพราะมีผลสะท้อนถึงความสุขของตนเอง ครอบครัว ส่วนรวม และเกี่ยวข้องกับความจริงของประเทศชาติ การเลือกอาชีพไม่ได้เป็นเรื่องที่ตัดสินใจง่าย ๆ แต่ต้องศึกษา หมายความว่า ต้องศึกษาตนเองในด้านความต้องการ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ค่านิยม และฐานะทางเศรษฐกิจ ความต้องการของสังคมประเทศชาติและสภาวะการมีงานทำ

นอกจากนี้ ในกรณีที่ประสงค์จะศึกษาต่อ การเลือกสถาบันการศึกษาต่อควรจะเป็นผลที่สืบเนื่องมาหลังจากที่ศึกษาอาชีพที่ตนสนใจมาแล้ว และควรมีการวางแผนการศึกษาของตนด้วยการเลือกอาชีพมีความสำคัญยิ่ง ทั้งนี้เพราะ

ประการแรก บุคคลจะเกลียดงานหรือจะชอบงาน ขึ้นอยู่กับงานหรืออาชีพที่บุคคลนั้นเลือก การทำงานด้วยความอยากทำ ชอบทำ และทำอย่างมีความสุขมักจะได้ผลกว้างงานที่ฝืนใจทำ และทำด้วยความเบื่อหน่าย

ประการที่สอง การที่จะประสบความสำเร็จในด้านการงานหรือไม่ ขึ้นอยู่กับงานหรืออาชีพที่บุคคลนั้นเลือก คนบางคนเลือกงานที่ตนไม่ชอบทำแต่จำเป็นต้องทำเพราะบิดามารดาเลือกไว้ให้ หรือมีความรู้ในดำนนั้น ๆ คนเหล่านี้จะรู้สึกลำบากใจในการปฏิบัติงาน งานก็ไม่ก้าวหน้าและตนเองก็ไม่ก้าวหน้าด้วย

ประการที่สาม การที่คนจะว่างงาน ได้งานทำเป็นครั้งคราว หรือมีงานทำตลอดไปนั้น จะขึ้นอยู่กับประเภทของงานหรืออาชีพที่เลือก ซึ่งควรจะสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันของประเทศในส่วนที่เกี่ยวกับทิศทางและนโยบายการมีงานทำ ตลอดทั้งแผนการพัฒนาศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ประการที่ดี งานหรืออาชีพที่แต่ละบุคคลเลือกมีอิทธิพล ครอบคลุมความเป็นไปต่าง ๆ ของชีวิตบุคคลนั้น อีกทั้งงานที่ทำก็มีได้จำกัดขอบเขตอยู่ทีงานนั้น ๆ เท่านั้น แต่มีส่วนพัวพันกับกิจกรรมอื่น ๆ ด้วย

ประการสุดท้าย การเลือกอาชีพของ แต่ละบุคคลจะมีส่วนช่วยพัฒนาประเทศให้เจริญเร็วขึ้นหรือช้าลง ประเทศจะพัฒนาไปได้เพียงใด จะขึ้นอยู่กับคุณภาพการใช้กำลังงานและกำลังความคิดของประชาชนแต่ละคน ความต้องการของประเทศชาติกับความต้องการของบุคคลควรมีส่วนสัมพันธ์กัน ดังจะเห็นได้ว่า ความเจริญของประเทศชาติขึ้นอยู่กับทางเลือกงานหรืออาชีพของบุคคลในชาติเป็นอย่างมาก

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า งานหรืออาชีพที่แต่ละบุคคลเลือกเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับความสุข ความก้าวหน้าในชีวิตของตนเองและความเจริญของประเทศ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกอาชีพมีผู้ให้ความหมายและกล่าวถึงความสำคัญของการเลือกอาชีพไว้หลายท่าน ดังนี้ วัชร ทรัพย์มี (2523 : 4) กล่าวว่า การที่จะเลือกอาชีพได้นั้น จะต้องมีความสามารถในการใช้วิจารณญาณตัดสินใจ โดยการอาศัยหลักการวิเคราะห์ตนเองและวิเคราะห์อาชีพประกอบกัน ซึ่งไม่ใช่สิ่งที่ทำได้ในระยะเวลาอันสั้นและองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จและความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพของบุคคล ได้แก่ ความสนใจ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน สถานะเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ศุภวดี บุญวงศ์ (2528 : 20-21) กล่าวว่า การเลือกอาชีพเปรียบเสมือนการเลือกคู่ครอง บางคนประสบความสำเร็จในอาชีพ ซึ่งเหมือนกับผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตครอบครัวการเข้าสู่อาชีพเหมือนกันกับการเข้าสู่ชีวิตครอบครัว คือ เป็นการเลือกตามความพอใจของตนเองหรือผู้ใหญ่เป็นผู้เลือกให้ และได้กล่าวถึงหลักการเลือกอาชีพโดยทั่ว ๆ ไปไว้ดังนี้

1. การเลือกอาชีพตามความรู้สึกชอบและสนใจ ย่อมจะประสบความสำเร็จด้านอาชีพสูงกว่าการประกอบอาชีพโดยไม่ชอบไม่มีความถนัด
2. การเลือกประกอบอาชีพโดยการทดลองปฏิบัติ มีโอกาสที่จะช่วยให้บุคคลตัดสินใจเลือกอาชีพได้ดีขึ้น
3. การเลือกอาชีพตามวัยและวุฒิภาวะ บุคคลมีความสนใจในอาชีพต่างกัน ตามวัยและวุฒิภาวะ
4. การเลือกอาชีพตามกลุ่มอาชีพ บุคคลจะต้องสำรวจตนเองให้แน่ชัดว่าตนเองจะงอกงามในกลุ่มอาชีพของสิ่งแวดล้อมแบบใด แล้วจึงเลือกหรือสร้างงานที่เกี่ยวข้องอยู่ในกลุ่มอาชีพนั้น ให้เกิดผลและมีความก้าวหน้าต่อไป
5. การเลือกอาชีพตามพื้นฐานครอบครัวและสังคมแวดล้อม การตัดสินใจของบุคคลมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับพื้นฐานครอบครัวและสังคมแวดล้อมของบุคคล เป็นอย่างมากด้วย เช่น อาชีพของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ชฎาวิณี สุวรรณรัตน์ (2537 : 9) สรุปความหมายการเลือกอาชีพว่า หมายถึงการที่บุคคลได้แสดงถึงความตั้งใจในการที่จะเลือกประกอบอาชีพหนึ่งโดยคำนึงถึงความสนใจ ความสามารถ ความถนัด บุคลิกภาพและค่านิยม การเลือกอาชีพเป็นเรื่องของการตัดสินใจที่สำคัญมากที่สุดอย่างหนึ่งในชีวิต เพราะมีผลสะท้อนถึงความสุขของตน ครอบครัว ส่วนรวมและเกี่ยวข้องกับความจริงของประเทศ อรอนงค์ แจ่มผล (ไข่มุก เสาวจันทร์. 2543 : 15 ; อ้างอิงจาก อรอนงค์

แจ่มผล. 2525 : 10) กล่าวว่า การเลือกอาชีพ หมายถึง การที่บุคคลได้แสดงถึงความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพนั้น ผู้ที่ตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างแท้จริง ได้แก่ บุคคลที่เลือกอาชีพโดยพิจารณาจากความเข้าใจในงาน โอกาสในการทำงานและโอกาสในการศึกษา รวมทั้งองค์ประกอบส่วนบุคคล ได้แก่ ความถนัด ความสามารถ ความสนใจและค่านิยมของบุคคล

ทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล (Trait and Factors Theory) (ประยูร มัยโกคา. 2539 : 25 – 26) ทฤษฎีนี้พัฒนามาจากแนวความคิดของบุคคลหลาย ๆ คน เช่น Frank Parsons ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งสำนักแนะแนวอาชีพในสหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ.1908 และได้กำหนดหลักการวิเคราะห์ลักษณะของบุคคลและแนวทางการพิจารณาลักษณะของบุคคล ให้สอดคล้องกับลักษณะงาน ต่อมา แพทเทอร์สัน (Patterson) ได้เผยแพร่วิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพโดยวิธีวิเคราะห์ประวัติ ให้บริการคำปรึกษาระหว่างผู้รับบริการและผู้ให้คำปรึกษา เพื่อวินิจฉัยปัญหาและหาแนวทางในการแก้ปัญหา นั้น ให้ผู้รับบริการได้มีโอกาสฝึกงาน เพื่อเตรียมตัวประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง วิลเลียมสัน (Williamson) ได้เสนอแนวความคิดว่าบุคคลแต่ละคนแตกต่างกันใน ความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพและงาน แต่ละชนิดมีลักษณะและองค์ประกอบที่แตกต่างกันออกไป ฉะนั้น บุคคลก็จะต้องตัดสินใจเลือกอาชีพที่แตกต่างกันออกไป โดยการวิเคราะห์ตนเองและอาชีพประกอบกัน แต่ละคนจึงเหมาะสมกับอาชีพและเลือกอาชีพที่แตกต่างกัน เพราะว่ามันุขย์แต่ละคนแตกต่างกัน ทฤษฎีนี้ยึดหลักการของแฟรงค์ พาร์สัน (Frank Parsons) ซึ่งกล่าวถึง หลักการเลือกอาชีพว่ามีองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ 3 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ความเข้าใจตนเอง บุคคลต้องวิเคราะห์ ทำความเข้าใจคุณสมบัติและองค์ประกอบของตนเอง ในด้านความถนัดและสติปัญญา ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน บุคลิกภาพและการปรับตัวความสนใจ ค่านิยมหรือทัศนคติ ความสามารถ ความไม่ความก้าวหน้าและขีดจำกัดของตนเอง องค์ประกอบอื่นที่อยู่ภายนอกตัวซึ่งมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ ได้แก่ สภาพครอบครัว (ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม อาชีพ) บุคคลแวดล้อม (ครู ญาติ เพื่อน นักแนะแนว)

2. ความเข้าใจในอาชีพ บุคคลต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ถึงความต้องการของตลาดแรงงาน เงื่อนไขในการประสบความสำเร็จในอาชีพ เวลาและทุนทรัพย์ มีการคำนึงถึงประโยชน์ โทษ รายได้ ความมั่นคง และโอกาสก้าวหน้าในอาชีพ

3. การมองความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและอาชีพได้อย่างถูกต้อง ตามความเป็นจริง โดยวิเคราะห์ความเป็นจริงทั้งสองอย่างประกอบกัน เพื่อเลือกอาชีพที่เหมาะสมที่สุด

วิลเลียมสัน (เพ็ญศรี จินดาศักดิ์. 2535 : 19 – 20 ; อ้างอิงจาก Williamson.1937) เป็นผู้นำแนวคิดในการให้คำปรึกษา โดยเน้นลักษณะและองค์ประกอบของบุคลิกภาพ ดังนั้น วิ

ลเลี่ยมสันจึงตั้งชื่อทฤษฎีการเลือกอาชีพของเขาว่า “ทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคลิกภาพ” ซึ่งเขามีความเชื่อว่า “อาชีพของบุคคลมิใช่การลองผิดลองถูกแต่ต้องใช้ความคิดในการวินิจฉัยวิเคราะห์อย่างดี” และทฤษฎีนี้มีรากฐานมาจากแนวคิดของจิตวิทยาความแตกต่างระหว่างบุคคลและจิตวิทยาประยุกต์ที่กล่าวว่า แต่ละบุคคลประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญหลายประการ เช่น ความสามารถ ความถนัด เซวณปัญญา ความสนใจ ความต้องการและบุคลิกภาพสำหรับการเลือกอาชีพของแต่ละบุคคลนั้น แต่ละบุคคลจะเลือกอาชีพโดยพิจารณาลักษณะของอาชีพประกอบด้วยลักษณะของตนเอง พิจารณาความต้องการของตลาดแรงงาน เวลาและทุนทรัพย์ที่จะเตรียมตัวประกอบอาชีพ นอกจากนี้วิลเลี่ยมสัน เห็นว่าบุคคลแต่ละคนจะประกอบไปด้วยแบบแผนของความสามารถ ศักยภาพหรือลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งจะสัมพันธ์กับงานเฉพาะอย่าง queบุคคลนั้นต้องการ นอกจากนี้ บุคคลแต่ละคนต่างต้องการรู้จักลักษณะและองค์ประกอบของบุคลิกภาพของตนเองเพื่อจะได้ใช้ลักษณะและองค์ประกอบดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ ในปี ค.ศ. 1963 แคทซ์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 68 ; อ้างอิงจาก Katz, 1963) ได้ศึกษาและสรุปหลักการที่สำคัญของการเลือกอาชีพการนำทฤษฎีการวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลไปใช้ในการแนะแนวอาชีพบุคคลดังนี้

1. บุคคลแต่ละคนมีความเหมาะสมกับอาชีพเพียงบางอาชีพไม่ได้เหมาะกับทุกอาชีพ
2. บุคคลควรได้เรียนรู้วิธีการเลือกอาชีพที่เหมาะสมตั้งแต่ในวัยรุ่นตอนต้น
3. การเลือกอาชีพของแต่ละบุคคลจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลือกสาขาวิชาที่ศึกษา
4. ถ้าบุคคลไม่ได้รับความช่วยเหลือแนะนำ อาจจะเลือกอาชีพที่ถูกต้องเหมาะสมได้ แต่อาจเสียเวลามากและมีโอกาสเลือกผิดพลาดได้
5. บุคคลควรมีวางแผนโครงการล่วงหน้าในการเลือกอาชีพ เพื่อจะได้เลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองและประสบความสำเร็จก้าวหน้าในอาชีพที่ได้เลือกนั้น
6. ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องเข้าใจองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการเลือกอาชีพในด้านต่าง ๆ เช่น ความสนใจ ความถนัด สติปัญญา ความสามารถ บุคลิกภาพและเป็นข้อมูลที่จะช่วยให้บุคคลเข้าใจตนเองได้ดีขึ้น

สรุปได้ว่า ทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล เป็นทฤษฎีการเลือกอาชีพที่ยึดถือหลักการวิเคราะห์ตนเองและวิเคราะห์อาชีพผสมผสานกัน แล้วจึงตัดสินใจเลือกอาชีพและจะมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษา ในการเลือกพร้อมสำหรับการประกอบอาชีพที่เลือกไว้

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์ (Holland. 1966 : 2 - 4) ตั้งขึ้นบนสมมุติฐานที่ว่า บุคลิกภาพของบุคคลจะสะท้อนผ่านการเลือกอาชีพของเขา เหตุผลการเลือกอาชีพเกิดจากการผสมผสานของความคิด ที่บุคคลมีต่อตัวเองและความเข้าใจของเขาที่มีต่ออาชีพที่เลือกว่าเป็นอย่างไร ฮอลแลนด์ มีความเชื่อว่าถ้าบุคคลได้ทำงานในอาชีพที่ตรงกับลักษณะบุคลิกภาพของตน บุคคลนั้นก็จะมีความสุขในงานที่ทำ เนื่องจากบุคลิกภาพของบุคคลมีความสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมในการทำงานอย่างมาก หากบุคคลใดมีบุคลิกภาพไม่คงที่ไม่สอดคล้องกับลักษณะอาชีพอาชีพดังกล่าวข้างต้น หรือไม่มีความสนใจไม่ชอบอาชีพใดเลย บุคคลนั้นก็จะประสบปัญหาในการเลือกอาชีพและต้องได้รับความช่วยเหลือจากผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวทางอาชีพ และฮอลแลนด์ได้เสนอว่า ถ้าบุคคลใดไม่สามารถเลือกอาชีพตามความสนใจและความต้องการเป็นลำดับแรกของตนได้ ก็จะได้เลือกอาชีพในลำดับรองลงมา ซึ่งเหมาะสมกับบุคลิกภาพของตนต่อไป แต่ถ้าความต้องการหรือความชอบอาชีพต่าง ๆ ก้ำกึ่งกัน ก็จะทำให้บุคคลนั้นประสบปัญหาในการเลือกอาชีพ โดยจะเลือกอาชีพนั้นยากขึ้น และความคาดหวังเกี่ยวกับระดับการเลือกอาชีพของบุคคลจะขึ้นอยู่กับ การที่บุคคลนั้นสามารถประเมินตนเอง รู้จักบุคลิกภาพของตนเอง และมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพมากขึ้นเพียงใด

ทฤษฎีฮอลแลนด์แบ่งเป็นหลักใหญ่ 4 หลัก คือ

1. มนุษย์ใช้อาชีพเป็นเครื่องแสดงออกทางบุคลิกภาพ ถ้าเลือกอาชีพใด ย่อมแสดงว่าบุคลิกภาพจะออกในทิศทางนั้นด้วยเช่นกัน
2. ทุกคนต่างก็มีความคิดบางอย่างเกี่ยวกับอาชีพแทบทุกอาชีพ แนวคิดทางอาชีพเหล่านี้ จะถูกต้องตรงกับความเป็นจริงหรือไม่ก็ได้ แต่ไม่ว่าจะถูกหรือผิดความคิดเหล่านั้นล้วนมีผลต่อการเลือกอาชีพของบุคคลทั้งสิ้น
3. บุคคลที่เลือกประกอบอาชีพคล้ายคลึงกัน ย่อมมีลักษณะของบุคลิกภาพที่คล้ายคลึงกันด้วย จึงมีวิธีได้ตอบหรือแก้ปัญหาสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกัน ก่อให้เกิดเป็นบุคลิกภาพทางอาชีพขึ้นในแต่ละอาชีพ
4. บุคคลที่เลือกอาชีพได้ตรงลักษณะทางบุคลิกภาพของเขา มักจะมีความพึงพอใจในงานอาชีพนั้น ยิ่งถ้ามีความสอดคล้องระหว่างบุคลิกภาพและสิ่งแวดล้อมทางงานอาชีพมากเท่าใด เขาก็ยิ่งจะมีความสุขในการทำงานมากขึ้นเท่านั้น

ฮอลแลนด์ กล่าวว่า บุคลิกภาพมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพและบุคคลจะเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตน นอกจากนี้ บุคลิกภาพเฉพาะอย่างจะมีความสัมพันธ์กับอาชีพเฉพาะอย่าง แต่บุคลิกภาพแต่ละแบบจะมีความสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมทางอาชีพ บุคคลจะค้นหาสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ได้ฝึกทักษะและใช้ความสามารถ เปิดโอกาสให้ได้แสดงทัศนคติ ค่านิยม และบทบาท

ของเขา ทั้งมีโอกาสแก้ปัญหาที่ประสบได้สมบทบาท และหลีกเลี่ยงสภาพแวดล้อมที่ไม่สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตนเอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปีเตอร์ (Peter. 1941 : 167 - 168) ได้ศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนการเลือกอาชีพของนักเรียนปีสุดท้าย ผลการวิจัยส่วนหนึ่งพบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพในสาขาวิชาที่จะศึกษาต่อ ได้แก่ อิทธิพลจากเพื่อน ญาติ และบุคคลที่นักเรียนรู้จัก สตีเฟนสัน (Stephenson. 1955 : 27 - 35) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความมุ่งหวังและการวางแผนในการประกอบอาชีพของนักเรียนระดับ 9 พบว่า นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดามีอาชีพเกี่ยวกับวิชาการสูง มักจะมีความมุ่งหวังและความต้องการ ที่จะประกอบอาชีพที่ต้องใช้วิชาการสูง ก็หวังที่จะประกอบอาชีพตามบิดามารดา และได้พบว่า อาชีพของบิดามีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังในด้านอาชีพของนักเรียน โรเซนเบอร์เกอร์ (วรรณดี แก้วเก่า. 2541 : 24 : อ้างอิงจาก Rosenberg : 1957) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นทางสังคมของบิดามารดาและความคาดหวังทางอาชีพ กลุ่มตัวอย่าง 1,000 คน ผลการศึกษาส่วนหนึ่งพบว่า การประกอบอาชีพของเด็กในอนาคต มีความสัมพันธ์อย่างสูงมากกับระดับรายได้ของบิดา กล่าวคือ ระดับรายได้ของบิดามีอิทธิพลต่อความคาดหวังในอาชีพและการเจริญรอยตามบิดา ฉะนั้น รายได้ของครอบครัวจึงดูเหมือนเป็นปัจจัยที่สำคัญมากต่อนักเรียนในด้านการคาดหวังเรื่องรายได้ โอกาสและการเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจง

การศึกษาส่วนหนึ่ง พบว่า ความสนใจในอาชีพ สถานะทางเศรษฐกิจและระดับความปรารถนาในอาชีพมีความสัมพันธ์กันอย่างมีระบบกับการเลือกอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง เรห์เบิร์กและเลสบี (Rehberg and Liestby. 1967 : 1358) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความคาดหวังทางการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียนผลการวิจัย พบว่า สัดส่วนของนักเรียนที่แสดงความตั้งใจที่จะเข้าศึกษาในวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย หลักสูตร 4 ปี มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับระดับการศึกษาของบิดามารดา ซีเวลและชาร์ (Sewell and Shah. 1968 : 191 - 209) ได้ทำการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดา มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญต่อการกระตุ้นในด้านการศึกษานับแต่ระดับประถมศึกษา ถ้าบิดามารดาได้รับการศึกษาสูง จะพบว่าบุตรทั้งชายและหญิงจะยอมรับการกระตุ้นเร่งเร้าในการศึกษาต่อมากยิ่งขึ้น และหากบิดามารดามีการศึกษาต่ำมักจะมีแนวโน้มที่จะเอาใจใส่ในการศึกษาต่อของบุตรน้อยกว่า และพบว่าระดับการศึกษาของบิดาจะมีผลกระทบต่อบุตรที่มีระดับสติปัญญาสูงมากกว่าระดับการศึกษาของมารดา ในขณะที่ระดับการศึกษาของมารดาจะมีผลกระทบต่อบุตรที่มีระดับสติปัญญาต่ำมากกว่าระดับการศึกษาของบิดา อีริกสัน (Erikson. 1968 : 1748) ได้ศึกษา ลักษณะการเลือกและความต้องการของนักศึกษา มหาวิทยาลัยแห่งรัฐมิชิแกน ผลการศึกษา พบว่า เพศหญิงนิยมเรียนทางการศึกษาส่วนเพศชายนิยม

เรียนทางสังคมศาสตร์ ธุรกิจ เกษตรศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ เฟลด์และฮัลเซย์ (Floud and Hulsey. 1969 : 213) ได้ศึกษาระดับชั้นทางสังคม ระดับสติปัญญาและการเลือกศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษา พบว่า เพศของนักเรียน และอาชีพของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับโอกาสในการเรียนต่อของนักเรียน ออสบอร์น (Osborn. 1971 : 163 - 167) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของบิดามารดากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติ ความคาดหวัง และความมุ่งมั่นทางการศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่สุดท้ายในโรงเรียนมัธยมรัฐบาลในรัฐ Iowa จำนวน 398 คน ผลการวิจัยส่วนหนึ่ง พบว่า กลุ่มที่มีความคาดหวังทางการศึกษาในระดับตั้งแต่ปริญญาตรี ถึงสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวนอยู่ในระดับต่ำที่สุด ได้แก่กลุ่มที่บิดามารดามีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ และนักเรียนมีแนวโน้มที่จะมีความคาดหวังทางการศึกษาและสัมฤทธิ์ผล ในทางเดียวกันกับระดับการศึกษาของบิดามารดาที่มีเพศเดียวกัน จอห์นตัน (Johnston. 1975 : 148) ได้ศึกษา วิเคราะห์องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความมุ่งมั่นทางการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของประชากร 2 กลุ่ม คือ นักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียน รัฐบาลและชาวเวอร์มอนต์ ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป พบว่า รายได้ของครอบครัวเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความมุ่งมั่นทางการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของประชากรทั้ง 2 กลุ่ม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีผลโดยตรงต่อการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2531 : 174 - 175) ได้ศึกษาค่านิยมในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 พบว่า ค่านิยมในการทำงานที่นักเรียนเชื่อว่า มีความสำคัญมากที่สุด จะเป็นสิ่งที่นักเรียนจะแสวงหาจากงานคือ ค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ สำหรับค่านิยมในการทำงานที่มีความสำคัญรองลงมา คือ ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านสัมฤทธิ์ผล ด้านความมีอิสระ ด้านงานอาชีพอิสระ ด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านบริการสังคม ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสุนทรีย์และด้านการบริการ เรียงตามลำดับ ข้อค้นพบนี้ แสดงให้เห็นชัดเจนถึงความสำคัญของค่านิยมที่นักเรียนเชื่อว่ามีค่าและมีความสำคัญในการทำงาน ซึ่งจะส่งผลไปยังตัวนักเรียนในการเลือกงานหรือการประกอบอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว สุรัตน์ ไชยชมภู (2535 : 104) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวกับผู้ปกครอง ได้แก่ รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน ได้แก่ ผลการเรียนรู้ อิทธิพลของกลุ่มญาติหรือผู้ใกล้ชิด มีความสัมพันธ์และส่งผลต่อความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน ภัทรธิดา วารินทร์ (2538 : 97) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อและไม่

ศึกษาต่อการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของคนงานในโรงงานอุตสาหกรรมใน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมในด้านรายได้ อาชีพบิดา การสนับสนุนด้านการศึกษาจากคนในครอบครัว ความมุ่งหวังด้านการศึกษาและอาชีพมีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ชิดชัย สนั่นเสียง (2538 : 266) ได้ศึกษาทางเลือกและปัจจัยที่สัมพันธ์กับทางเลือกแนวทางการศึกษาและอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์ทางบวกกับทางเลือกการเรียนต่อของนักเรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง การศึกษาของผู้ปกครอง การคล้อยตามกลุ่มเพื่อนที่เรียนต่อ อุไร มั่นหมั่น (2539 : 153) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 : กรณีศึกษา จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกสายอาชีพของนักเรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ทศนีย์ พรหมไพจิตร (2540 : 189) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษาชายโอกาสของเยาวชนไทยมุสลิม ในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนต่อของเยาวชนไทยมุสลิม ได้แก่ เพศ รายได้ของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง และการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน ส่วนผลการเรียน สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง และระดับการศึกษาของผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับการเรียนต่อของเยาวชนไทยมุสลิม ในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้

วุฒิวงศ์ เอียดศรีชัย (2543 : 88 - 89) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิค กลุ่มสถานศึกษาภาคใต้ กรมอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่แสดงความสัมพันธ์กับการเลือกศึกษาต่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปัจจัยที่ไม่แสดงความสัมพันธ์กับการเลือกศึกษาต่อ ได้แก่ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง และสถานภาพของผู้ปกครอง พรทิพย์ คำชาย (2543 : 98-100) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกสาขาวิชาของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีในสถาบันราชภัฏราชชนครินทร์ ผลการวิจัยพบว่า การเลือกสาขาวิชาของนักศึกษา มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่านิยมในการทำงาน แต่ไม่พบความสัมพันธ์กับอาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัว อรุณศรี อักษรศรี (2544 : 125 -127) ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาระดับปริญญาตรีปี 4 สถาบันราชภัฏภูเก็ต ผลการวิจัยส่วนหนึ่งพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับการเลือกประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ ค่านิยมในอาชีพด้านรายได้ และที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านความมีศักดิ์ศรี เบญจพร บุญนา

(2544 : 96 - 99) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเข้าศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า เพศมีความสัมพันธ์ต่อการเข้าศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดามารดา และอาชีพของบิดามารดา ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการเข้าศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร

สรุปจากผลการวิจัยข้างต้นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่านิยมในอาชีพ สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง การแนะนำของสถานศึกษา และการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่องการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการศึกษาที่จะทำให้ผู้ถึงวิธีคิดในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ เพื่อชี้ให้เห็นว่านักเรียนมีวิธีการคิดที่เกิดจากปัจจัยที่มาจากตัวนักเรียนเอง และปัจจัยภายนอก ดังนั้นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยนี้ จึงกำหนดแนวทางในการวิเคราะห์ไว้ดังนี้

การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 น่าจะมาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน ซึ่งได้แก่ ปัจจัยภายในตัวนักเรียน และปัจจัยภายนอกตัวนักเรียน โดยปัจจัยภายในสามารถแยกองค์ประกอบได้ดังนี้ ด้านสติปัญญา คือ ความสามารถในการเรียน มีความเชี่ยวชาญหรือสามารถทางการคิด การเรียน ทำให้สามารถตัดสินใจเลือกศึกษาจากความเชี่ยวชาญที่ตนเองมี ด้านความถนัด คือระดับขีดความสามารถขั้นสูงสุดของบุคคลที่เขามีต่อการเรียนรู้และฝึกฝนวิทยาการและทักษะต่าง ๆ ได้ ด้านความสนใจ คือการที่คนเรารู้สึกหรือมีทัศนคติความชอบที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทำให้คนนั้นเอาใจใส่และกระทำจนบรรลุถึงความมุ่งหมายนั้นได้ ด้านบุคลิกภาพยังเป็นปัจจัยภายในที่ทำให้เกิดการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ โดยบุคลิกภาพคือลักษณะเฉพาะตัวเป็นแบบฉบับของแต่ละคนและเป็นสิ่งที่ทำให้ความแตกต่างกัน หรือแม้แต่ว่าสภาพแวดล้อมเดียวกันและพันธุกรรมเดียวกัน อาจก่อให้เกิดบุคลิกภาพต่างกันได้ จึงทำให้มีการตัดสินใจที่แตกต่างกันได้ และปัจจัยภายนอกที่เกิดจากสภาพแวดล้อมของนักเรียนทำให้เกิดการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่แตกต่างกัน

โดยมีองค์ประกอบดังนี้ ด้านครอบครัว โดยสามารถแยกย่อยได้เป็นความคาดหวังของบิดามารดา คือ เมื่อบิดามารดาต้องการให้บุตรของตนมีความรู้ที่สูง มีการศึกษาที่ดี ต้องการให้บุตรของตนมีหน้าที่การงานที่ดี บิดามารดาต้องย่อมมีความคาดหวังให้บุตรของตนเลือกศึกษาต่อในสาขาที่ตนเองต้องการ ดังนั้นความคาดหวังของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันไป เพราะคนเราย่อมมีความคิดความต้องการที่ต่างกัน เมื่อคนเราต่างมีความคิดและความต้องการที่ต่างกัน ดังนั้นการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อย่อมมาจากความคาดหวังของผู้ปกครองได้เช่นกัน อาชีพของบิดามารดา อาชีพเป็นสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ก่อให้เกิดรูปแบบในการดำเนินชีวิตแตกต่างกันออกไป นักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพของบิดามารดาทางบวก จึงมีโอกาที่จะคล้อยตามอาชีพของบิดามารดาที่ตนปรารถนา ในด้านกลุ่มเพื่อน ในการที่บุคคลจะตัดสินใจเลือกศึกษาต่อโดยการวิเคราะห์ตนเองและวิเคราะห์อาชีพในด้านใดด้านหนึ่งซึ่งในที่นี้บุคคลจะเลือกตามเพื่อนสนิทของตนในการเข้าศึกษาต่อ เพราะเมื่อพิจารณาแล้วบุคคลสามารถจะกระทำได้ จึงเข้าเรียนตามเพื่อน ด้านสื่อ ในปัจจุบันสื่อเป็นเทคโนโลยีที่คนเราสามารถเข้าถึงได้สะดวกที่สุด สื่อจึงเป็นอิทธิพลซึ่งมีข้อมูลข่าวสารที่นักเรียนได้รับสะดวกที่สุด สื่อที่มีอิทธิพลได้แก่ สื่อโทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ด้านตลาดแรงงาน ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิดในด้านตลาดแรงงานเป็นอย่างมาก เพราะในอดีตคนจะมุ่งเน้นอาชีพการรับราชการ แต่ในปัจจุบันตลาดแรงงานด้านมุ่งเน้นด้านเศรษฐกิจ นักเรียนจึงเน้นที่จะเลือกเข้าศึกษาต่อในด้านที่ตลาดแรงงานต้องการ เพราะจะทำให้มีรายได้ที่ดีต่อไป ในด้านทัศนคติ จะเป็นการที่บุคคลแสดงอารมณ์ทางพฤติกรรมในลักษณะที่ชอบ ไม่ชอบต่อสิ่งใด ซึ่งทำให้ทัศนคติจึงเป็นอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ในด้านค่านิยม ในปัจจุบัน การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อมีมุมมองที่เปลี่ยนไป ในอดีตจะมุ่งเน้นที่จะเข้ารับราชการเพราะเป็นอาชีพที่มั่นคง แต่ในปัจจุบันบุคคลมีค่านิยมที่เปลี่ยนไปจึงตัดสินใจเรียนศึกษาต่อในด้านการทำงานที่เป็นเอกชน จึงทำให้มีการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่แตกต่างกัน

การที่จะรู้ถึงวิธีคิดในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อได้นั้นจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ วิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวกับการศึกษาต่อ และวิเคราะห์บทสนทนาตามคำบอกเล่าของนักเรียนอย่างชัดเจน พร้อมเผยแพร่และเสนอให้เห็น ถึงการคิดในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษากการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เพื่อให้ทราบเหตุปัจจัยการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เพื่อให้ทราบถึงการคิดตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ เพื่อให้ทราบข้อมูลที่ชัดเจน และในการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์

การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จะทำให้ทราบการคิดและปัจจัยที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ โดยจะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงภาพการศึกษาของเด็กไทยในปัจจุบัน ว่ามีการคิดตัดสินใจเลือกศึกษาต่ออย่างไร

ปรากฏการณ์ของการศึกษา

ปรากฏการณ์ของการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 นั้น จะค้นหาวิธีการคิดในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อนั้นมีการตัดสินใจเลือกความต้องการ ความถนัด จะสามารถทำให้สะท้อนถึงวิธีการศึกษาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ซึ่งอาจจะส่งถึงความต้องการในความมั่นคงในหน้าที่การงาน ความต้องการที่จะใบปริญญาบัตรมาเป็นใบเบิกทางในการทำงาน ความต้องการในด้านเกียรติยศชื่อเสียง หรือแม้แต่ความต้องการที่จะเล่าเรียนเพื่อหาความรู้ตามที่ตนเองต้องการ

สนามที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาคครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้โรงเรียนที่มีนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ซึ่งผู้วิจัยจะทำการศึกษาในโรงเรียนที่มีขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก ซึ่งผู้วิจัยในการทำการศึกษาโรงเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อจะให้เห็นวิธีการคิดตัดสินใจว่าแตกต่างกันหรือไม่

วิธีการศึกษาปรากฏการณ์

ในการทำการศึกษากการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังโรงเรียนที่ทำการการศึกษา เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ยังผู้อำนวยการ ผู้วิจัยขออนุญาตอาจารย์แนะแนวและอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อแจกแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้น เพื่อจะเลือกผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ในลำดับต่อมา โดยเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ในเบื้องต้นจำนวน 10 ราย

ในการศึกษาการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured interview) เป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บข้อมูล การสัมภาษณ์นั้นจะเป็นไปอย่างธรรมชาติ คือการดำเนินไปเหมือนกับการ “คุยกันอย่างไม่เป็นทางการ” ผู้วิจัยต้องเตรียมหัวข้อหรือประเด็นสำหรับการสนทนา และบรรยากาศของการสัมภาษณ์สำหรับการเรียนในครั้งนี้ควรเป็นธรรมชาติมากที่สุด และมีความยืดหยุ่น รูปแบบของการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ควรมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ทั้งสองฝ่ายต่างต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการสัมภาษณ์ จุดเน้นการในการสัมภาษณ์ของผู้วิจัยอยู่ที่การรับฟังข้อมูลของนักเรียนผู้ให้สัมภาษณ์ตามคำบอกเล่า มากกว่าการมุ่งที่จะควบคุมการสนทนาอย่างเดียว

ภายใต้การสนทนานั้นผู้วิจัยได้กำหนดกรอบคำถามในการสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎี เพื่อ ทำให้ทราบถึงกระบวนการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 และในการสนทนา นั้นต้องสนทนาให้ครอบคลุมในบริบทที่ต้องการศึกษาวิจัยเพียงพอ และเรื่องราวที่ได้สนทนามีลักษณะของความสอดคล้องกัน พร้อมทั้งจะมาแยกแยะเพื่อตอบคำถามการวิจัย โดยจากการพิจารณาแล้วพบว่า การสัมภาษณ์ที่ได้จากการพูดคุยตั้งแต่เริ่มต้น เริ่มมีความเหมือนหรือซ้ำในเรื่องราวที่สนทนา ถือว่าการสัมภาษณ์ได้ถึงจุดอิ่มตัวแล้ว ไม่จำเป็นต้องศึกษาสัมภาษณ์รายอื่น ๆ ต่อไป ผู้วิจัยจึงยุติการสัมภาษณ์ แล้วนำการสัมภาษณ์มาถอดเทป และทำการวิเคราะห์ตามกรอบแนวความคิด

การประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เมื่อทำการสัมภาษณ์นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 แล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์นำมาถอดเทป และจัดระเบียบข้อมูลให้เป็นกระบวนการ เพื่อให้ข้อมูลเป็นระเบียบ ทั้งในกายภาพและในเนื้อหา โดยในการจัดระเบียบข้อมูลนั้นจะให้เป็นหมวดหมู่ และแยกแยะออกมาทั้งหมด ต้องมีการจัดลำดับตามกระบวนการ และพิจารณาว่าแต่ละส่วนประกอบมีความเกี่ยวโยงหรือส่งผลกระทบต่อกระบวนการการเกิดปรากฏการณ์ที่ศึกษา สุดท้ายก็คือการเขียน / การสร้างข้อความที่ชัดเจน ส่วนต่าง ๆ ของปรากฏการณ์สามารถนำมาเชื่อมโยงให้เกิดภาพรวมได้อย่างไร และปรากฏการณ์ที่จริงที่ได้วิเคราะห์หรือเผยให้เห็นถึงการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ โดยการแยกแยะข้อมูล เพื่อให้สามารถตีความสิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์หามีการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อได้อย่างไร โดยเป็นการนำเสนอสิ่งต่าง ๆ จากภาษา ความรู้สึก ซึ่งเป็นการนำเสนอว่า ปรากฏการณ์นั้น ๆ มีความหมายต่อสังคมทั่วไป

อย่างไร และเป็นการแสดงให้เห็นถึงกระบวนการการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ มีส่วนกำหนดปรากฏการณ์ที่ศึกษาอย่างไร แล้วนำเสนอในการทำวิจัยในบทที่ 4 ต่อไป

การเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ในการศึกษา

ผู้ให้สัมภาษณ์ในการศึกษาการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้รับสัมผัสกับนักเรียน และทราบว่านักเรียนคนใดบ้างที่ท่านรับผิดชอบมีความต้องการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ซึ่งนักเรียนที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์มีจำนวนทั้งสิ้น 15 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 10 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 คน ในแต่ละรายผู้วิจัยได้นัดหมาย พบสนทนา และสัมภาษณ์ด้วยตนเองทั้งหมด โดยมีรายละเอียดของผู้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

เนื่องจากผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำวิจัยเรื่อง การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จึงได้ไปที่โรงเรียนท่าเรือ “นิตยานุกูล” ซึ่งผู้วิจัยเคยเป็นศิษย์เก่า จึงได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ทุกท่าน จึงทำให้ได้พบกับนักเรียนซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์มีดังนี้

คนที่ 1 ชื่อดา (นามสมมติ) เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเรียนอยู่แผนการเรียนวิทย์ – คณิต ดาเป็นนักเรียนหญิง อายุ 16 ปี ผิวสองสี ช่างพูดช่างคุย มีความเป็นตัวของตัวเองสูง มีผลการเรียนค่อนข้างดี มีการเรียนพิเศษเสริมนอกห้องเรียนในจังหวัดใกล้เคียง บิดามารดาทำอาชีพเป็นเกษตรกร ดากล่าวกับผู้วิจัยว่าจะตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสาขาพยาบาลศาสตร์

คนที่ 2 ชื่อเจน (นามสมมติ) อายุ 17 ปี นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เจนมีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดน่าน เจนมาอยู่หอพักกับเพื่อนและน้องสาว เจนเรียนแผนการเรียนวิทย์ – คณิต เจนมาอยู่หอพักตามลำพังกับเพื่อนและน้องสาว จึงทำให้เจนต้องดูแลตนเองมากยิ่งขึ้น เจนจึงเป็นผู้ที่มีความคิดเกินวัยของตนเอง และมีความตั้งใจในการเรียนเป็นอย่างมาก บิดามารดาของเจนทำอาชีพเกษตรกรที่จังหวัดน่าน เจนกล่าวกับผู้วิจัยว่าเจนตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสาขาศึกษาศาสตร์

คนที่ 3 ชื่ออ๊อฟ (นามสมมติ) อายุ 16 ปี เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 อ๊อฟเป็นเด็กหน้าตาดี ผิวขาว อ๊อฟเรียนแผนการเรียนศิลป์ – ภาษาญี่ปุ่น อ๊อฟเป็นคนที่มีการพูดจาฉะฉาน อ๊อฟชอบเรียนวิชาภาษาญี่ปุ่นเป็นอย่างมาก บิดาของอ๊อฟมีอาชีพรับราชการ ส่วนมารดาของอ๊อฟเป็นแม่บ้าน อ๊อฟกล่าวกับผู้วิจัยว่าอยากเป็นแอร์โฮสเตส เพราะชอบเรียนภาษา แรงบันดาลใจที่ทำให้ให้อ๊อฟชอบเรียนภาษาคือพี่สาวของอ๊อฟ เพราะพี่สาวของอ๊อฟสอบชิงทุนไปเรียนต่างประเทศได้

คนที่ 4 ชื่อฝ่าย (นามสมมติ) อายุ 16 ปี ฝ่ายเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ฝ่ายเรียนแผนการเรียนศิลป์ – ภาษาญี่ปุ่น ฝ่ายเป็นเด็กหน้าตาดี พูดเก่ง มีความเป็นกันเอง ฝ่ายชอบเรียนภาษาอังกฤษ แต่ในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อนั้นฝ่ายเลือกเรียนสาขาการจัดการ มารดาของฝ่ายรับราชการครู

คนที่ 5 ชื่อเต (นามสมมติ) อายุ 17 ปี แต่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แต่เป็นคนพูดน้อยแต่เมื่อเริ่มสนิทแล้วแต่จะเริ่มพูดคุยเก่งขึ้น แต่เรียนแผนการเรียนศิลป์ - ภาษาญี่ปุ่น แต่ชอบเรียนเรียนภาษาอังกฤษ แต่บอกกับผู้วิจัยว่าแต่ไม่เก่งคอมพิวเตอร์ แต่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในด้านคอมพิวเตอร์ เพราะแต่ต้องการพัฒนาด้านคอมพิวเตอร์

คนที่ 6 ชื่อบม (นามสมมติ) อายุ 17 ปี เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรียนแผนการเรียนวิทย์ - คณิต บมเป็นคนที่มีความคิดเกินอายุของตนเอง เป็นคนที่คุยเก่ง มีความมั่นใจในตนเองสูง บมมีผลการเรียนที่ดี สามารถขอชิงทุนไปต่างประเทศได้ บมตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในด้านการบินและการเรียนคอมพิวเตอร์ บิดามารดาของบมอาชีพรับราชการ

คนที่ 7 ชื่อน้ำ (นามสมมติ) อายุ 17 ปี เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเรียนแผนการเรียนวิทย์ - คณิต น้ำเป็นคนที่พูดเก่ง น้ำมีความตั้งใจในการเรียนหนังสือ เพราะว่าน้ำเรียนไม่เก่งจึงต้องขยันเรียน น้ำตัดสินใจเลือกศึกษาต่อตามที่บิดาบอก คือเรียนตามพี่สาวของน้ำ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาถึงการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้ศึกษาตามคำสัมภาษณ์ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาทำการวิเคราะห์คำสัมภาษณ์ของนักเรียนในขณะที่อยู่ในขั้นการตัดสินใจเลือกทางเดินในการประกอบอาชีพในอนาคตต่อไปได้ ในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ มีความหลากหลายออกไปเช่นเดียวกัน ก่อให้เกิดความสนใจในอาชีพที่แตกต่างกันไป ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ภายใต้แนวคิด และทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ และนำมาสู่การตัดสินใจที่สัมภาษณ์นั้นมึวิธีการคิดอย่างไร แนวคิดใดเป็นตัวกำหนดว่าเขาเหล่านั้นมีการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสม

การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นั้นจะเกิดจากความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นเหตุให้นักเรียนแต่ละคนมีการตัดสินใจที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งผลจากการตัดสินใจเลือกศึกษานั้นจะเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดของแต่ละบุคคล ซึ่งการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 นั้นจะเกิดการตัดสินใจจากตัวของนักเรียนเอง และเกิดจากสิ่งแวดล้อมที่เกิดรอบตัวของนักเรียน

บริบทของโรงเรียนท่าเรือ “นิตยานุกูล”

โรงเรียนท่าเรือ“นิตยานุกูล” เป็นโรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนท่าเรือ“นิตยานุกูล” ตั้งอยู่บนถนนท่าเรือ - ท่าลาน ตำบลท่าเรือ อำเภوتاเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีพื้นที่ติดกับจังหวัดสระบุรี ในอำเภوتاเรือมีโรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีจำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนท่าเรือ “นิตยานุกูล” ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่ นักเรียนที่เข้าศึกษาในโรงเรียนท่าเรือ“นิตยานุกูล” เป็นนักเรียนในพื้นที่อำเภوتاเรือ และในจังหวัดใกล้เคียง และอีกโรงเรียนหนึ่งคือ โรงเรียนท่าหลวงวิทยานุกูล เป็นโรงเรียนมัธยมขนาดเล็ก

ในอำเภوتاเรือประชากรส่วนใหญ่ว่าประกอบอาชีพเกษตรกร โดยมีอาชีพหลัก ทำนา รับจ้างค้าขาย เลี้ยงสัตว์ อาชีพเสริม เลี้ยงสัตว์ และรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม รายได้ของประชากรปานกลาง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาได้คำสัมภาษณ์ของนักเรียนแต่ละคน โดยให้แต่ละคนเล่าถึงวิธีคิดว่าการเริ่มที่จะคิดที่จะเรียนต่อสาขาใดเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาแล้ว โดยกาตัดสินใจจะประกอบไปด้วย ปัจจัยที่เกิดตัวของนักเรียนเอง โดยมีองค์ประกอบ คือ ด้านสติปัญญา ด้านความถนัด ด้านบุคลิกภาพ และด้านความสนใจในอาชีพ ปัจจัยที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม มีองค์ประกอบ คือ ด้านครอบครัว ได้แก่ ความคาดหวังของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา ด้านกลุ่มเพื่อน ด้านสื่อ ด้านตลาดแรงงาน จากการสัมภาษณ์ จะทำให้รู้ถึงวิธีคิดของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 รู้ถึงวิธีการตัดสินใจให้มีความกระจำมากยิ่งขึ้น

1. ปัจจัยภายในตัวนักเรียนที่ทำให้เกิดการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

การศึกษาปัจจัยภายในตัวนักเรียนที่ทำให้เกิดการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ จะทำให้เห็นว่าการตัดสินใจของนักเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยในช่วงชีวิตนี้ถือว่ามีความสำคัญมากเช่นกัน เพราะเป็นช่วงชีวิตที่เป็นเหมือนทางแยกของชีวิต

1.1 ด้านสติปัญญาที่ทำให้เกิดการตัดสินใจเลือกศึกษา

พร้อมทางด้านสติปัญญาของนักเรียน ความสามารถในด้านความสามารถในการเรียน มีความเชี่ยวชาญหรือสามารถทางการคิด การเรียน ทำให้สามารถตัดสินใจเลือกศึกษาจาก ความเชี่ยวชาญที่ตนเองมี ด้านความถนัด คือระดับขีดความสามารถขั้นสูงสุดของบุคคลที่เขามีต่อการเรียนรู้และฝึกฝนวิทยาการและทักษะต่าง ๆ ได้ โดยระดับสติปัญญาเป็นสิ่งที่แสดงถึงความสามารถทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความสนใจในอาชีพ การเลือกศึกษาต่อและการประกอบอาชีพในอนาคต

“เราต้องดูคะแนน ดูเกรดเฉลี่ย ดูแผนการเรียนว่าจะไปเรียนทางด้านใดต่อบ้าง”

“ดูเกรดเฉลี่ยที่ผ่านว่าเหมาะที่จะเรียนอะไร ก็เลยคิดว่าไปทางด้านภาษาจะดีกว่า เพราะชอบเรียนภาษาอังกฤษมาก ๆ “

ด้านสติปัญญาจึงมีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ เพราะเราจะสามารถมองได้ว่าตนเองเหมาะสมกับการเรียนสาขาใด เพื่อให้มีการตัดสินใจที่ถูกต้องและมีจะประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานต่อไป

1.2 ความถนัดกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

ด้านความถนัดสมรรถวิสัยและทิศทางแห่งความมั่งคั่งของสมองหรือขีดระดับความสามารถขั้นสูงสุดของบุคคลที่เขาอาจมีได้ต่อการเรียนรู้ และการฝึกฝนวิทยาการและทักษะต่างๆ ถ้าหาเขาได้รับการสอนการฝึกฝนและประสบการณ์ที่เหมาะสมก็จะประสบผลสำเร็จ ความถนัดเป็นการพยากรณ์ความสำเร็จของผู้เรียน และเป็นความสามารถเฉพาะตัว บุคคลที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ดังเช่นพรสวรรค์ที่พระเจ้าประทานมาให้ บางคนถนัดคำนวณก็เรียนคณิตศาสตร์ได้เร็ว บางคนถนัดดนตรีก็เรียนดนตรีได้เร็ว

“ถ้าเรียนวิชาไหนได้ แล้วก็ชอบ ก็อยากเรียนต่อสายนั้น ก็ชอบเรียนภาษาอังกฤษ แต่เกรดไม่ค่อยดีหรือกีฬา เรียนแบบเรื่อย ๆ “

“หนูอยากเรียนอะไรที่มันสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ทั่วโลกต้องการตอนนี้ก็คือต้องเป็นคอมฯ หรือไม่ก็ต้องเป็นด้านภาษาไปเลย นักการทูตอะไรอย่างนี้ เพราะว่าหนูก็อยากเรียนเหมือนกัน เพราะว่าเคยไปมาสอบชิงทุนได้ก็อยากจะพัฒนาภาษาให้ได้กว่านี้”

ในนักเรียนบางคนไม่ถนัดในวิชาที่ตนเองตัดสินใจเลือกศึกษา แต่ที่ต้องการในสาขาวิชานั้น เพราะต้องการเอาชนะ เพื่อตนเองนั้นมีความสามารถที่จะเรียนในสาขาวิชานั้น ๆ ได้

“ก็...เรียนคอมพิวเตอร์ไม่เก่ง อยากจะเรียนให้มันเก่ง ๆ ไปเลย”

ความถนัดจึงเป็นหนึ่งใน การตัดสินใจเลือกศึกษา เป็นเพราะนักเรียนมีความชอบและมีความถนัดในการฝึกการทำงาน หลาย ๆ ด้านที่เหมาะสมกับสติปัญญาของตนเองเพื่อนำไปประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม และถูกต้อง

1.3 ด้านความสนใจ การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

ความสนใจ เป็นความสามารถเฉพาะที่บุคคลกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้ดีเป็นพิเศษตามธรรมชาติ หรือรวมผลของลักษณะต่าง ๆ และสมรรถภาพที่ใช้เป็นรากฐานในการทำนายระดับความสัมฤทธิ์ผลแน่นอนของบุคคลซึ่งตามปกติแล้วจะแสดงออกมาให้ทราบได้โดยการปฏิบัติหรือทดลองทำจริง

“มีความสนใจงานทางด้านธนาคารมาตั้งแต่เด็ก แล้วก็เคยไปปรึกษาอาจารย์บอกว่า ถ้าอยากทำงานธนาคาร ก็ลองเรียนพวกเศรษฐศาสตร์”

“ตอนเด็กอยากเป็นแอร์ แต่ตอนโตมานี้รู้แล้วว่าไม่ได้ ผันไกลไปหน่อย แต่ว่าก็ชอบภาษาอยู่ เหมือนเดิม”

“หนูอยากเรียนอะไรที่มันสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ทั่วโลกต้องการตอนนี้ก็ต้องเป็นคอมฯ หรือไม่ก็ต้องเป็นด้านภาษาไปเลย นักการทูตอะไรอย่างนี้ เพราะว่าหนูก็อยากเรียนเหมือนกัน เพราะว่าเคยไปมาสอบชิงทุนได้ก็อยากจะทำภาษาให้ได้กว่านี้”

ความสนใจตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบันก็สามารถทำให้มีการตัดสินใจในการเลือกศึกษาต่อได้เช่นกัน โดยความสนใจในอดีตจะทำให้เกิดการติดตรึงได้เพราะนั่นคือความฝันของนักเรียน ที่จะได้เริ่มทำความรู้จักกับอาชีพในฝันได้

1.4 บุคลิกภาพกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

บุคลิกภาพ ตัวเราทั้งตัวหรืออัตตะที่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมานั้นเป็นกระจกเงาที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของบุคคลนั้น ๆ

“ก็บอกเหมือนกันอยากให้เรียน แม่เขาอยากให้เรียนภาษา”

“ก็ต้องมีส่วนนะพี่ เพราะว่าเรียนบางอย่างก็ต้องมีบุคลิกภาพที่ดี เช่นเป็นแอร์โหวงพี่”

“เคยคิดค่ะ เคยคิดว่านิสัยแบบนี้ ความส่วนตัวชอบนิสัยห้าว ๆ แบบนี้ไม่น่าจะ
ไปอย่างอื่นได้แล้ว”

บุคลิกภาพสามารถเป็นตัวตัดสินในการตัดสินใจเลือกทำในสิ่งที่ตนเองต้องการได้ เพราะ
บุคลิกภาพเป็นตัวกำหนดถึงความเหมาะสม ความต้องการของบุคคลเพื่อจะได้มีการตัดสินใจเลือกที่
ถูกต้อง

1.5 ทักษะศักยภาพในของนักเรียนกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

ความรู้สึก ความพร้อมของบุคคลที่แสดงออกทางอารมณ์ ทางพฤติกรรมในลักษณะที่ชอบ
ไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสถานการณ์ อิทธิพลของทัศนคติต่อการเรียนการสอนทัศนคติเป็น
ความรู้สึกนึกคิดซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำในการแสดงพฤติกรรม

“พยาบาลทหาร มันก็เทห์ ไฟฝนมานานแล้ว”

“หนูรู้สึกว่าเราต้องขยันเพราะ จะได้งานดี ๆ หนูอยากให้พ่อแม่ของหนูสบายกว่านี้ ถ้า
หนูมีงานดี ๆ ทำหนูก็ไม่ต้องลำบากอีกต่อไป”

ดังนั้นทัศนคติก็คือ ความรู้สึก ความพร้อมของบุคคลที่แสดงออกทางอารมณ์ ทาง
พฤติกรรมในลักษณะที่ชอบ ไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสถานการณ์ อิทธิพลของทัศนคติต่อการ
เรียนการสอนทัศนคติเป็นความรู้สึกนึกคิดซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำในการแสดงพฤติกรรม

2. ปัจจัยที่เกิดจากภายนอกตัวของนักเรียนที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

2.1 ความคาดหวังของบิดามารดาต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

การรับรู้ของนิสิตต่อความคาดหวัง ความรู้สึกของบิดามารดา หรือผู้ปกครองต่อเป้าหมายทางการศึกษาที่ตั้งไว้สำหรับนักเรียน และต้องการให้นักเรียนบรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ อิทธิพลทางครอบครัวต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพโดยเฉพาะอย่างยิ่งความปรารถนาของพ่อแม่และความชื่นชมที่เขามีต่อญาติ พี่น้องและเพื่อน ซึ่งประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพทำให้เกิดความต้องการอยากเลียนแบบบุคคลเหล่านั้น ความปรารถนาของบิดามารดานับได้ว่าเป็นแรงจูงใจที่มีอิทธิพลไม่ยิ่งหย่อนกว่าปัจจัยอื่นๆ

“แม่อยากให้เราเรียนทางด้านครูเหมือนเขาเหมือนกัน แต่หนูไม่เรียนหรอกพี่ เพราะอะไร หนูเปล่าพี่ ก็หนูสอนคนไม่ได้หรอก ไม่รักเด็กด้วย ถ้าหนูไปสอนหนูต้องตีเด็กตายแน่ๆ”

“พ่ออยากให้หนูไปเรียนอะไรนะ..การบินอะ การบินพลเรือนอะใช่มั้ย หนูอยากเรียนการบิน หนูไม่ได้รู้เรื่องอะไรเลยแม่อีกตามหนูก็บอกว่าขอ 2 อย่างได้มั้ยไม่พูดส์ชาย ก็ไปต่างประเทศ แม่เขาบอกว่าไปต่างประเทศดีกว่าแม่ไม่อยากให้ไปเรียนพูดส์ชาย”

“แล้วคือพ่อเขาจะให้ไปเรียนใช่ ราชมงคละ แต่เป็นพวกด้าน การรักษาสัตว์ พวกอะไรอย่างเนี่ยะ”

“แม่กับพ่อให้ตัดสินใจเอาเองว่าอยากเรียนอะไร”

ทั้งหมดที่กล่าวมา ความคาดหวังของบิดามารดาเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้ที่จะทำให้เกิดการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ สังคมกำหนดขึ้นมาให้พ่อแม่เป็นใหญ่ การบังคับลูกให้ปฏิบัติตาม แต่ในปัจจุบันสังคมมีความเป็นประชาธิปไตยจึงทำให้ พ่อแม่ จึงเป็นผู้นำแนวทางในการตัดสินใจของนักเรียน

2.2 อาชีพของบิดามารดามีส่วนในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

อาชีพเป็นสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ก่อให้เกิดรูปแบบในการดำเนินชีวิตแตกต่างกันออกไป นักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครองในทางบวก มีโอกาสที่จะคล้อยตามอาชีพของบิดามารดาที่ตนปรารถนา

“อย่างพี่ที่อยากเรียนก็อยากเรียนอย่างพี่พอให้เรียนอะดุ่มันทำหายดี แบบน่าสนุกอะแบบต้องไปเจอกับสัตว์แต่ละประเภทอะโรยอย่างนี้ก็อยากเรียนเหมือนกันแต่ไม่รู้ว่าจะมันจะยังงั้นมันก็ไม่เก่งแบบทำชีวะไม่ค่อยได้อะโรยอย่างนี้ ถ้าจะไปเรียนพวกนี้อาจจะไม่ได้”

“แค่บอกให้ทำตัวให้ดีที่สุด กับจะให้เรียนสูงที่สุด คือถ้าเราจะเรียนสูงที่สุดก็แล้วแต่ตัวของเรา จะเรียนต่ำที่สุดก็แล้วแต่ตัวของเรา”

“แม่แค่บอกว่าถ้าเอ็นท์ไม่ติดให้เรียนราชภัฏอยุธยา เนี่ยละ และ ไม่ต้องไม่เรียนในกรุงเทพหรอก”

บิดามารดาช่วยมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ เพราะในระบบครอบครัวในสังคมไทยบิดามารดาช่วยเป็นผู้ชี้แนะทางบุตรของตนเองได้

2.3 อิทธิพลในด้านกลุ่มเพื่อนทำให้เกิดการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

กลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญอย่างมาก โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบันซึ่งมักชอบยึดเพื่อนเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้เพื่อนยอมรับและเป็นการแสดงความเป็นพวกเดียวกัน

“ก็จะไปสอบโควตาที่สมัครกับเพื่อนด้วยกัน เพื่อที่ไปด้วยกันก็อยู่กลุ่มเดียวกันทั้งนั้น “

“คลอง 6 เหมือนกัน จะไปเรียนธุรกิจคอมฯ เหมือนกันด้วยพี่”

ในช่วงวัยรุ่น การรู้ลึกคิดมีความเท่าเทียม และใกล้เคียงกันทั้งวัยและความรู้สึก ในขณะเดียวกันเพื่อนยังเป็นเหมือนกระจกสะท้อนตัวตน ทำให้เห็นภาพตนเองและเข้าใจ ทำให้ที่มีการคล้อยตามเพื่อได้ง่าย

2.4 อิทธิพลของสื่อต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

ในปัจจุบันสื่อเป็นเทคโนโลยีที่คนเราสามารถเข้าถึงได้สะดวกที่สุด สื่อจึงเป็นอิทธิพลซึ่งมีข้อมูลข่าวสารที่นักเรียนได้รับสะดวกที่สุด สื่อที่มีอิทธิพลได้แก่ สื่อโทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต

“ความจริงหนูอยากจะเรียนนิเทศนะคะ แต่หนูก็เคยถามพี่แต่แบบเห็นเขาบอก พี่บอกว่ามีเยอะอยากเรียนสาขาไหนคณะอะไรมันก็คิดไม่ออก แต่พี่ชายหนูเรียนสื่อสารมวลชนค่ะ”

“เดี๋ยวนี้เขาก็นิยมเลือกเรียนทางด้านนิเทศนะพี่ แต่หนูก็เฉย ๆ”

“ถ้าปัจจุบันก็ต้องวิศวะพี่ เพราะใคร ๆ ก็อยากเป็น เงินเดือนก็เยอะด้วย”

การสื่อสารเป็นกระบวนการส่งหรือถ่ายทอดเนื้อหาสาระ ประสบการณ์ ความคิดเห็น ความรู้สึก อารมณ์ ความสนใจ ทศนคติ ค่านิยม และทักษะความชำนาญจากผู้ส่งไปยังผู้รับเพื่อเข้าใจในความหมายนั้นอย่างเดียวกัน

2.5 ตลาดแรงงานที่เป็นปัจจัยในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิดในด้านตลาดแรงงานเป็นอย่างมาก เพราะในอดีตคนจะมุ่งเน้นอาชีพการรับราชการ แต่ในปัจจุบันตลาดแรงงานด้านมุ่งเน้นด้านเศรษฐกิจ นักเรียนจึงเน้นที่จะเลือกเข้าศึกษาต่อในด้านที่ตลาดแรงงานต้องการ เพราะจะทำให้มีรายได้ที่ดีต่อไป

“ก็คิดนะค่ะ คิดก็กะจะเรียนต่อการบริหารนะค่ะ เพราะบริหารสามารถจะทำงานได้หลายทาง”

“ก็คือมันเป็นอะไรที่แบบตลาดต้องการอะพี่ ถ้าภาษาเนี่ยะคือทั่วโลกมันต้องใช้ คอมฯ มันก็เป็นสิ่งที่ต้องใช้เหมือนกัน แต่ว่าคอมฯ ช่วงนี้มันพึ่งจะมานูม แต่ว่าภาษามัน ถ้าใช้อะไรสักอย่างมันก็ต้องใช้ภาษาเหมือนกันในประเทศไทยอย่างนี้มี ในประเทศไทย มันก็มีหลายภาษาซึ่งการติดต่อมันก็ได้เท่าเทียมกันหมดมันก็ต้องใช้ภาษาก็คือแบบ อยากรู้ภาษาเพราะเดี๋ยวนี้อังกฤษมันก็เหมือนเป็นภาษาพื้นฐานแล้วละ”

แนวโน้มอาชีพที่ตลาดแรงงานต้องการทางด้านอาชีพที่ใช้วิชาชีพยังมีความต้องการสูง และจะต้องมีงานทำ เป็นที่ต้องการของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อที่จะไปพัฒนาหน่วยงานนั้น ๆ

2.6 ทศนคติภายนอกตัวนักเรียนเป็นปัจจัยในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

ความรู้สึกที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่งอาจเป็นการเข้าหาหรือการต่อต้าน สถานการณ์บางอย่าง บุคคล หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น รักเกลียดกลัว หรือไม่พอใจมากน้อยเพียงใดต่อสิ่งนั้น

“เริ่มมันมาจากการที่อยากรู้ว่าการควบคุมเครื่องมันยากมากแค่ไหน เหมือนกับการขับรถ ธรรมดา嘛อย่างเงี้ยะ เรารู้ว่าห้องนักบินมีอุปกรณ์ต่าง ๆ มากมายอยากรู้ว่าอุปกรณ์เนี่ยะมันเรียกว่าอะไรใช้ยังไง แล้วก็อยากรู้ถึงว่าถ้าคน ๆ หนึ่งอะที่ได้ไปอยู่ตรงจุด ๆ นั้นนะจะเป็นผู้หญิงผู้ชายอะถ้าได้ไปขับอะจะรู้สึกยังไง ไม่น่าจะเกี่ยวกับทางด้านนี้ จนกระทั่งได้มาดูทีวีรายการหนึ่งนะพี่ มัน เขาเอานักบินที่เป็นผู้หญิงมาเขาบอกว่าไม่

จำกัดว่าจะเป็นผู้หญิงผู้ชายเพียงแต่หัวใจเรารัก หญิงชายเท่าเทียมกันเขาก็เออแต่ โอกาสที่ผู้หญิงกับผู้ชายเขาก็ต้องรับผู้ชายมากกว่า”

“จากที่หนูฟังอาจารย์ปทุมวันนะค่ะถ้าเรียนภาษาญี่ปุ่นนะค่ะก็ได้เงินเยอะเหมือนกัน”

ทัศนคติ ก็คือความรู้สึก ความพร้อมของบุคคลที่แสดงออกทางอารมณ์ ทางพฤติกรรมใน ลักษณะที่ชอบ ไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสถานการณ์ อิทธิพลของทัศนคติต่อการเรียนการสอน ทัศนคติเป็นความรู้สึกนึกคิดซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำในการแสดงพฤติกรรม สามารถทำให้เกิดการ ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อจาก ความรู้สึกต่าง ๆ ได้

2.7 ค่านิยมเป็นปัจจัยในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

สิ่งที่บุคคลเชื่อว่ามีค่าและมีความสำคัญต่อการทำงานของเขา สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็น ความรู้สึกพอใจที่คนเรามักแสวงหาจากงานที่ทำ หรือเป็นความรู้สึกพึงพอใจ

“มันมีส่วนมากเลยพี่ค่านิยม ใคร ๆ ก็อยากเรียนที่มหา'ลัยดีทั้งนั้น ๆ แต่อยู่ที่ว่าใครจะ ได้สอบติดมากกว่า ถ้าสอบไม่ติดก็คงต้องเรียนราชภัฏอยุธยาเนี่ยแหละ”

“พยาบาลทหาร มันก็เทห์ ใฝ่ฝันมานานแล้ว แต่ไม่รู้ว่าหนูจะสอบเข้าได้หรือเปล่า”

“เป็นครูก็มีคนเคารพนับถือเยอะ แต่หนูไม่สนใจเรื่องมหา'ลัยว่าจะต้องเรียนที่จุฬาฯ หรือ ที่ธรรมศาสตร์ เรียนที่ไหนก็ได้ ถ้าเราทำตัวเองดีมีคุณค่ามากกว่า”

“ถ้าปัจจุบันก็ต้องวิศวะพี่ เพราะใคร ๆ ก็อยากเป็น เงินเดือนก็เยอะด้วย”

ค่านิยมต่อการศึกษาตัดสินใจเลือกศึกษาต่อนั้น ในเรื่องการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยปิดของรัฐบาลนักเรียนมีความคิดว่าจะมีความสำคัญต่ออนาคตต่อไปในการทำงานได้ เพราะสถาบันเปรียบเสมือนใบเบิกทางในการทำงาน ในเรื่องค่านิยมของอาชีพนั้นนักเรียนหญิงยังให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องเกียรติยศชื่อเสียง การงานในอนาคตที่สามารถทำให้ตนนั้นมีความสะดวกสบายต่อไปในอนาคตได้ แต่ทั้งหมดนั้นนักเรียนยังคงต้องการที่นำความรู้จากการศึกษาเพื่อจะนำไปประกอบอาชีพที่มีความมั่นคงในอนาคตต่อไป

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นวิธีการคิดที่เกิดจากปัจจัยหลายด้าน ๆ จะทำให้เกิดความสำคัญของการศึกษาของเด็กในช่วงชั้นที่ 4 ซึ่งการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ จากการศึกษาค้นคว้านี้จะทำให้เห็นถึงความสำคัญของการเลือกศึกษาต่อ

ในปัจจุบันเรื่องการศึกษา เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ มีการแข่งขันกันอย่างสูง จึงต้องสร้างความรู้ และความถูกต้องในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ การอยู่ในสังคมย่อมต้องมีการศึกษา เพื่อให้สามารถแข่งขันกับโลกที่หมุนเปลี่ยนได้ตลอดเวลา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย ส่วนมากจะเน้นย้ำเรื่ององค์ประกอบที่ทำให้เกิดการตัดสินใจเลือก จะเป็นงานวิจัยในเชิงปริมาณ ที่มีได้ให้คำตอบที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ต่อปรากฏการณ์ และวิธีการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ

การวิจัยเรื่อง การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการศึกษาเพื่อเผยให้เห็นถึงวิธีคิดในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อมีความสำคัญ การศึกษานี้จึงนำ คำสัมภาษณ์มาพิจารณาและทำความเข้าใจให้เห็นถึงวิธีคิดของนักเรียน เพื่อให้เรื่องการศึกษาเป็น เรื่องที่สำคัญที่สุด

ผลการศึกษา

คำบอกเล่าของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ชี้ให้เห็นว่า การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ถูกคิดมาจาก กรอบภายใต้ความคิดของนักเรียนที่เกิดจากปัจจัยภายในตัวนักเรียน และปัจจัยที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวของนักเรียน ซึ่งทั้งสองปัจจัยสามารถชี้ให้เห็นถึงวิธีการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อได้ดังนี้

ประการแรก ปัจจัยที่เกิดจากตัวนอกนักเรียนเอง ด้านสติปัญญาที่ทำให้เกิดการตัดสินใจเลือกศึกษา ความพร้อมทางด้านสติปัญญาของนักเรียน ความสามารถในการเรียน มีความเชี่ยวชาญหรือสามารถทางการคิด การเรียน ทำให้สามารถตัดสินใจเลือกศึกษา จากความเชี่ยวชาญที่ตนเองมี ด้านความถนัด คือระดับที่เรามีต่อการเรียนรู้และฝึกฝนวิทยาการและทักษะต่าง ๆ ได้ โดยระดับสติปัญญาเป็นสิ่งที่แสดงถึงความสามารถทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความสนใจในอาชีพ การเลือกศึกษาต่อและการประกอบ

อาชีพในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมบัติ สุขสมบุญ (2540 : 397) ได้ศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความสนใจเลือกเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สายสามัญมากที่สุด ด้านความถนัดสมรรถวิสัยและทิศทางแห่งความถนัดของสมองหรือขีดระดับความสามารถขั้นสูงสุดของบุคคลที่เขาอาจมีได้ต่อการเรียนรู้ และการฝึกฝนวิทยาการและทักษะต่าง ๆ ถ้าหาเขาได้รับการสอนการฝึกฝนและประสบการณ์ที่เหมาะสมก็จะประสบผลสำเร็จ ความถนัดเป็นการพยากรณ์ความสำเร็จของผู้เรียน และเป็นความสามารถเฉพาะตัว บุคคลที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ดังเช่นพรสวรรค์ที่พระเจ้าประทานมาให้ บางคนถนัดคำนวณก็เรียนคณิตศาสตร์ได้เร็ว บางคนถนัดดนตรีก็เรียนดนตรีได้เร็ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณิ เสาวดี (2543 : 93) ที่ได้ศึกษามูลเหตุจูงใจในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาบัญชีของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบุรี พบว่า นักเรียนมีมูลเหตุจูงใจในการเลือกเรียนด้านความถนัดและความสนใจอยู่ในระดับมาก เพราะนักเรียนได้ศึกษาวิชาพื้นฐานของแต่ละกลุ่มวิชาในระดับชั้นปีที่ 1 ทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้เพื่อรู้ และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงซึ่งสาขาวิชาบัญชีเป็นลักษณะการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการจำลองสถานการณ์เกี่ยวกับวิชาชีพก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจนักเรียนจึงมีความถนัดและสนใจที่จะศึกษากลุ่มวิชาบัญชีต่อไป ด้านความสนใจ เป็นความสามารถเฉพาะที่บุคคลกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้ดีเป็นพิเศษตามธรรมชาติหรือรวมผลของลักษณะต่าง ๆ และสมรรถภาพที่ใช้เป็นรากฐานในการทำนายระดับความสัมฤทธิ์ผลแน่นอนของบุคคลซึ่งตามปกติแล้วจะแสดงออกมาให้ทราบได้โดยการปฏิบัติหรือทดลองทำจริง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของสุชา จันทน์เฒ (2539 : 74) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความสนใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติ ความชอบที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่บุคคลมีจิตใจผูกพันและจดจ่อ ทำให้บุคคลเอาใจใส่และกระทำการจนบรรลุถึงความมุ่งหมายนั้น ด้านบุคลิกภาพ ตัวเราทั้งตัวหรืออัตตะที่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมานั้นเป็นกระจกเงาที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของบุคคลนั้น ๆ ทำให้นักเรียนสามารถรู้ถึงความเหมาะสมในการเรียนว่าควรจะตัดสินใจเลือกศึกษาต่อได้อย่างไร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533 : 126 – 127) ได้ศึกษาตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา กลุ่มตัวอย่าง เป็นนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 240 คน เป็นผู้ที่มีการศึกษามาก่อนจำนวน 120 คน และไม่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อจำนวน 120 คน ตัวแปรที่ศึกษา คือ จิตลักษณะพื้นฐานของบุคคล โดยศึกษาบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี และสภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่อ ผลการศึกษาพบว่า “บุคคลที่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อ” มีบุคลิกภาพแบบ เอ อายุน้อย มีความเครียดในการทำงานสูง มีความกลัว

ความสำเร็จสูง เป็นโสด มีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาต่อ มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมค่อนข้างสูง และมีการรับรู้ความมั่นคงในการทำงานสูง ด้านทัศนคติในตัวเอง นักเรียนมีความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเนื่องมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบวิธีของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของปราณี รามสูตร (2528 : 193 - 194) กล่าวถึง เกี่ยวกับอิทธิพลของทัศนคติที่มีต่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. ทัศนคติมีผลต่อวิชาที่เรียนที่ชอบหรือไม่ชอบ เช่น นักเรียนชอบครูคนหนึ่งมากเมื่อรู้ว่าครูนั้นสอนวิชาใด นักเรียนก็อยากเรียนด้วย ทำให้เกิดความชอบในวิชานั้น มีทัศนคติที่ดีต่อวิชานั้น ถ้าเขาเรียนวิชาดังกล่าว ย่อมมีแนวโน้มเขาจะต้องพยายามเรียนให้ได้ผลดี เป็นต้น
2. ทัศนคติที่มีผลต่อการใส่ใจในการเรียน เช่น ถ้านักเรียนไม่ชอบวิชาใด ไม่ชอบครูผู้สอนวิชาใด นักเรียนก็มักไม่สนใจเรียน เช่น ถ้านักเรียนไม่ชอบวิชาใด ไม่ชอบครูผู้สอนวิชาใด นักเรียนก็มักไม่สนใจเรียนวิชานั้น ไม่เข้าชั้นเรียน เมื่อถึงชั่วโมงเรียนวิชานั้น ไม่ทำการบ้าน หากนักเรียนมีทัศนคติไม่ดีต่อโรงเรียน หรือคณะครูเป็นส่วนรวม จะไม่เอาใจใส่ในการเรียน ไม่ว่าวิชาใด เป็นต้น
3. ทัศนคติมีผลต่อการรับรู้ บุคคลรับรู้หรือแปลความหมายสิ่งเร้าตามทัศนคติของคนที่มีต่อสิ่งเร้านั้น และมีผลสะท้อนไปสู่การเรียนรู้ในที่สุด เช่น แสงดาว ถูกครูถามด้วยความประหลาดใจว่าทำการบ้านวิชาคณิตศาสตร์เสร็จหรือไม่ แสงดาวแปลความหมายว่า ครูจับผิดเพราะแสงดาวไม่ชอบครูอยู่แล้วทำให้ไม่อยากเรียนวิชาคณิตศาสตร์
4. ทัศนคติมีอิทธิพลทำให้บุคคลมุ่งมั่นที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ได้ผลดี เช่น นักเรียนรักครู ชอบวิชาที่ครูสอนเมื่อเริ่มต้นเรียนก็อาจจะตั้งจุดมุ่งหมายไว้ในใจว่า วิชานี้เขาจะต้องทำคะแนนให้สูง การตั้งจุดมุ่งหมายเช่นนั้น เป็นแรงจูงใจที่สำคัญมากที่จะผลักดันให้นักเรียนตั้งใจเรียน ตั้งใจศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ส่งผลสะท้อนถึงประสิทธิภาพในการเรียนรู้มากที่สุด

ประการที่สอง ปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมที่เกิดรอบตัวของนักเรียน ด้านความคาดหวังของบิดามารดา การรับรู้ของนักเรียนต่อความคาดหวัง ความรู้สึกของบิดามารดา หรือผู้ปกครองต่อเป้าหมายทางการศึกษาที่ตั้งไว้สำหรับนักเรียน และต้องการให้นักเรียนบรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ อิทธิพลทางครอบครัวต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพโดยเฉพาะอย่างยิ่งความปรารถนาของพ่อแม่และความชื่นชมที่เขามีต่อญาติ พี่น้องและเพื่อน ซึ่งประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพทำให้เกิด

ความต้องการอยากเลียนแบบบุคคลเหล่านั้น ความปรารถนาของบิดามารดา นับได้ว่าเป็นแรงจูงใจที่มีอิทธิพลไม่ยิ่งหย่อนกว่าปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวินัย สิงหนนท์ (2539 : 92) เรื่องแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับแรงจูงใจจากบิดามารดา ญาติพี่น้อง ในการสนับสนุนให้เรียน ด้านอาชีพของบิดามารดามีส่วนในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่ออาชีพเป็นสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ก่อให้เกิดรูปแบบในการดำเนินชีวิตแตกต่างกันออกไป นักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครองในทางบวก มีโอกาสที่จะคล้อยตามอาชีพของบิดามารดาที่ตนปรารถนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2513 : 97) ได้ศึกษาวิจัย พบว่า นักเรียนที่เลือกเรียนสายสามัญได้รับแรงจูงใจและอิทธิพลด้านความถนัด ความสนใจและเหตุผลส่วนตัว เกียรติยศ ลักษณะของงานและความก้าวหน้า เงิน บุคคล และความจำเป็นตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่เลือกเรียนสายอาชีพได้รับแรงจูงใจและอิทธิพลด้านความถนัด ความสนใจและเหตุผลส่วนตัว เงิน ลักษณะของงานและความก้าวหน้า บุคคล ความจำเป็น เกียรติยศ ชื่อเสียง ตามลำดับ เช่นกัน และอาชีพผู้ปกครองมีผลทำให้เกิดความแตกต่างในด้านองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกเรียน ด้านกลุ่มเพื่อนทำให้เกิดการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อกลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญอย่างมาก โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบันซึ่งมักชอบยึดเพื่อนเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้เพื่อนยอมรับและเป็นการแสดงความเป็นพวกเดียวกัน วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการยอมรับของกลุ่มเพื่อน จึงให้ต้องมีการคล้อยตามไปเพื่อเป็นการต้องการยอมรับของเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธงศักดิ์ บุญธนาธรรม (2531) ได้ทำการศึกษาต่อการประกอบอาชีพของนักเรียนชายมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า ความคาดหวังในการศึกษาต่อของเพื่อนสนิทมีผลต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียน หมายความว่า แนวโน้มที่มีเพื่อนสนิทเข้าศึกษาต่อนักเรียนก็จะตัดสินใจเข้าศึกษาต่อตามไปด้วย ด้านอิทธิพลของสื่อต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ในปัจจุบันสื่อเป็นเทคโนโลยีที่คนเราสามารถเข้าถึงได้สะดวกที่สุด สื่อจึงเป็นอิทธิพลซึ่งมีข้อมูลข่าวสารที่นักเรียนได้รับสะดวกที่สุด สื่อที่มีอิทธิพลได้แก่ สื่อโทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต สื่อเป็นปัจจัยที่เข้าถึงนักเรียนมากที่สุด โดยในแต่วันที่นักเรียนตื่นมา สื่อก็ต้องเจอกับนักเรียนเป็นอันดับแรก นักเรียนจึงสามารถที่จะยอมรับสื่อให้มีอิทธิพลในการส่งผลต่อการตัดสินใจเลือก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของละมัยภรณ์ เพียงไทสง (2537 : 168 – 169) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่าอิทธิพลที่ช่วยในการเลือกเข้าศึกษาต่อที่อยู่ในระดับมาก คือด้านสถาบัน ด้านอิทธิพลการชักจูง

จากบุคคลและสื่อด้านการเรียนการสอน และด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านตลาดแรงงานที่เป็นปัจจัยในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิดในด้านตลาดแรงงานเป็นอย่างมาก เพราะในอดีตคนจะมุ่งเน้นอาชีพการรับราชการ แต่ในปัจจุบันตลาดแรงงานด้านมุ่งเน้นด้านเศรษฐกิจ นักเรียนจึงเน้นที่จะเลือกเข้าศึกษาต่อในด้านที่ตลาดแรงงานต้องการ เพราะจะทำให้มีรายได้ที่ดีต่อไป ในปัจจุบันระบบเศรษฐกิจต้องมีการแข่งขัน ย่อมต้องมีการแข่งขันของตลาด การแข่งขันการทำงานเพื่อให้ได้เงินตามที่ตัวเองต้องการ ชุมสวดคล้องกับงานวิจัยของชัยวัฒน์ บุญควินนท์ (ประดุจฤดี นิยมรัตน์. 2538 : 42 – 43 ; อ้างอิงจากชัยวัฒน์ บุญควินนท์. 2531) ได้ศึกษาความต้องการจากวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรธานี โดยสอบถามความคิดเห็นจากสถานประกอบการของผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรธานี โดยสอบถามความคิดเห็นจากสถานประกอบการจำนวน 31 แห่ง ด้วยแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า ซึ่งการศึกษาได้แบ่งคุณภาพเป็น 3 ด้าน ตามทฤษฎีจำแนกพฤติกรรมการเรียนรู้ของบลูม (Bloom) ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านเจตคติ และด้านทักษะการฝึกปฏิบัติ ผลการศึกษา คือ

1. ด้านความรู้ความสามารถ สถานประกอบการต้องการแรงงานที่มีแนวคิดทางการตลาด การให้บริการ และความเข้าใจในระบบการจัดการอยู่ในอันดับสูงที่สุด รองลงมา คือ มีตลาดการให้บริการ และความเข้าใจในระบบการจัดการอยู่ในอันดับสูงที่สุด รองลงมา คือ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความต้องการผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ด้านเจตคติ สถานประกอบการต้องการแรงงานที่มีความอดทน และสู้งานอยู่ในอันดับที่สูงที่สุด

3. ด้านทักษะการฝึกปฏิบัติพบว่า ความสามารถในการร่วมงานกับผู้อื่นเป็นคุณภาพที่สถานประกอบการต้องการมากที่สุด รองลงมาคือ มีความสามารถในการใช้เครื่องคำนวณเลขและคิดเลข ด้วยสมอง ส่วนแรงงานที่มีความสามารถด้านดนตรี หรือกีฬา นั้น เป็นคุณภาพที่สถานประกอบการมีความต้องการอยู่ในระดับต่ำที่สุด

ด้านทัศนคติเป็นปัจจัยในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ความรู้สึกที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่งอาจเป็นการเข้าหาหรือการต่อต้านสถานการณบางอย่าง บุคคล หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น รัก เกลียด กลัว หรือไม่พอใจมากน้อยเพียงใดต่อสิ่งนั้น ทัศนคติที่ดีย่อมทำให้นักเรียนมีการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อตามทัศนคติทางบวกของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโคเวล และเอ็นทวิสเทิล (Cowell and Entwistle. 1971 : 85 - 89) ได้ศึกษาว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพและทัศนคติทางการเรียนต่างกัน จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันหรือไม่กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชาย

วิทยาลัยเทคนิคปีที่ 1 และ 2 จำนวน 117 คน ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว มีทัศนคติทางการเรียนดีกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบอื่น ๆ แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวกับผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน แต่นิสัยในการเรียนและทัศนคติทางการเรียน มีความสัมพันธ์ในทางลบกับบุคลิกภาพ ด้านค่านิยม นักเรียนต้องการที่จะตัดสินใจเลือกศึกษาต่อให้สูงที่สุด และไม่จำเป็นต้องเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยชื่อดัง ซึ่งความรู้สึกพอใจที่คนเรามักแสวงหาจากงานที่ทำ หรือเป็นความรู้สึกพึงพอใจ อันเป็นผลลัพธ์ที่ได้จากงานของเขา ซึ่งสิ่งที่คนเรายึดถือแต่ละอย่างนี้มีความสำคัญไม่เท่าเทียมกันเสมอไป บางอย่างอาจจะมีความสำคัญอย่างใหญ่หลวงต่อคนบางคน แต่อาจจะมีความสำคัญไม่เท่าเทียมกันเสมอไป สายสุรี จุติกุล (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2531 : 34 – 36 ; อ้างอิงจาก สายสุรี จุติกุล. 2510) ได้กล่าวว่า การเลือกอาชีพเป็นเรื่องของการตัดสินใจที่สำคัญมากที่สุดอย่างหนึ่งในชีวิตเพราะมีผลสะท้อนถึงความสุขของตนเอง ครอบครัว ส่วนรวม และเกี่ยวข้องกับความสุขของประเทศไทย การเลือกอาชีพไม่ได้เป็นเรื่องที่ตัดสินใจง่าย ๆ แต่ต้องศึกษา

ดังนั้นจากที่กล่าวมาทั้งหมด ทำให้เห็นว่าการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้การศึกษาของประเทศไทยมีความเจริญยิ่งขึ้น เพื่อจะสามารถไปแข่งขันกับประเทศอื่นได้ และการกระทำของแต่ละบุคคลเพื่อให้ตนเองบรรลุเป้าหมายของตนเอง ซึ่งเกิดจากสبประสพการณ์ของแต่ละบุคคล ซึ่งไม่มีใครสามารถบังคับใครได้ ถ้าการตัดสินใจผิดก็หมายถึงการเดินทางผิด อาจจะทำให้ไม่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานได้ แต่ถ้าผู้ใดมีการตัดสินใจเลือกได้ถูกต้องตามความต้องการ ความถนัด และฯลฯ ก็อาจจะทำให้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานได้ในอนาคตต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. โรงเรียนควรจัดให้มีการประชุมระหว่างครู ผู้ปกครองนักเรียน เพื่อให้ความรู้ และความเข้าใจในเรื่องการตัดสินใจเรื่องการศึกษาต่อ
2. ควรจัดให้มีการสอนพิเศษเพื่อเตรียมความพร้อมในการเลือกศึกษาต่อ ให้ตรงกับความต้องการของนักเรียนที่จะสอบเข้ามหาวิทยาลัย
3. จากการทำการศึกษาผู้วิจัยยังไม่มีความรู้ทางด้านการวิจัยเชิงคุณภาพมากนัก ในการทำวิจัยเชิงคุณภาพต้องมีความรู้เป็นอย่างมาก ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงควรมีการเปิดสอนวิชาวิจัยเชิงคุณภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะทำวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเรื่องการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในเชิงสำรวจ ในพื้นที่จังหวัดอื่นๆ
2. ควรทำการศึกษาการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในเชิงคุณภาพให้กว้างขวาง โดยศึกษากับท้องถิ่นอื่น หรือโรงเรียนอื่นๆ ต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ ชุ่มใจ. (2535). ผลการใช้เทคนิคพยากรณ์ที่มีต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2528). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เดชากรมสามัญศึกษา. (2509). รายงานการวิจัยสาเหตุที่เด็กไม่ได้เข้าสอบในโรงเรียนประชาบาล จังหวัดกาญจนบุรี. กรุงเทพฯ : ครูสภา.
- ก่อ สวัสดิพานิช. (2518). “กระบวนการของการเรียน ค่านิยมและศีลธรรม” วิทยุและการปรับปรุงบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- กาญจนา คำสุวรรณ. (2524). จิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ทวีการพิมพ์
- ขวัญใจ เลอจันทร์. (2514). การเลื่อนฐานะทางสังคมของประชากรไทยในชนบท. วิทยานิพนธ์ ส.ศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- ไข่มุก เสาวจันทร์. (2543). ปัจจัยในการเลือกเรียนอาชีวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- จงจิตร อ่ำสาริกา. (2541). ความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 .ในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนบ่อทองวงศ์จันทร์วิทยา อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (การบริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- จำเนียร สังข์ทอง. (2540). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาช่างยนต์ สังกัดวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มสถานการณ์ภาคใต้ กรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (การบริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์. (2532). จิตวิทยาเบื้องต้น. สงขลา : คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- จรินทร์ บุญชุ่ม. (2527). ปัญหาการเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย, วารสารแนะแนว. 18(92) : 7 – 12 ; เมษายน – พฤษภาคม.

- ชฎาวีณ สุวรรณรัตน์. (2537). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเลือกเหล่านักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ 1
โรงเรียนเตรียมทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ชนิดา รักพลเมือง. (2532). การศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ชลีนุช บุญน้อม. (2543). องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรี
สาขาระบบสารสนเทศของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แผนกวิชา
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ ชั้นปีที่ 2 คณะบริหารธุรกิจ สถาบันราชชมพล. วิทยานิพนธ์ คอ.ม.
(คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพระจอม
เกล้าธนบุรี. ถ่ายเอกสาร.
- ทองปาน แวงโสธรณ์. (2541). แรงจูงใจในการเลือกเรียนสายสามัญหรือสายอาชีพของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตบางขุนเทียน. กรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ ศ.ศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร
- ทัศนีย์ พรหมไพจิตร. (2540). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียน
ประถมศึกษาขยายโอกาสของเยาวชนไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์
ศศ.ด. (ประชากรศึกษา). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ทิพย์มาศ พิมลศักดิ์. (2530). ผลของการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของ
นักเรียนนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. จัดสำเนา.
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. (2513). การศึกษาที่เป็นองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชา
สามัญและวิชาชีพของนักเรียนม.3 ในโรงเรียนมัธยมแบบประสม ปีการศึกษา2512. ปรินูญา
นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร
- ธารี วารีสงัด. (2542). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อของนักศึกษา
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาช่างอุตสาหกรรมและบริหารธุรกิจ. วิทยานิพนธ์ คอ.
ม. (การบริหารอาชีพศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระ
นครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- นงลักษณ์ รุ่งวิทยากร. (2543). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลของ
นักศึกษา ระดับมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ภาคนิพนธ์ ศป.ม. (พัฒนา
สังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- นิมิต อัครวรรตน์. (2521). โอกาสการเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามประเภทโรงเรียน สถานภาพส่วนตัว และผลการเรียนของนักเรียนในภาคใต้. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร
- นียดา พงษ์พาชำนาญเวช. (2535). ความวิตกกังวลในการศึกษาต่อและการเผชิญปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดราชบุรี. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- บุญเพ็ง ธาณี. (2530). สถานภาพของผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาล ปีการศึกษา 2528 ที่ได้ศึกษาต่อและไม่ได้ศึกษาต่อ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- เบญจพร บุณนาค. (2544). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเข้าศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) แผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวส.) โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. ถ่ายเอกสาร.
- ประมวล วิทยากร. (2520). คำนิยมในอาชีพและการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นม.3 ในจังหวัดนครสวรรค์. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร
- ประยงค์ ชูน้อย. (2521). โอกาสการเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามประเภทโรงเรียนส่วนตัว และการเรียนของนักเรียนในภาคใต้. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ประยูร มัยโกคา. (2539). การสำรวจความต้องการการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (การบริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. ถ่ายเอกสาร.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2529). เอกสารประกอบการสอนแนะแนว : ทัศนวิสัยการพัฒนาอาชีพ. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2531). การศึกษาคำนิยมในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- ผาทิพย์ กระหม่อมทอง. (2522). *การศึกษาเปรียบเทียบความมุ่งหวังของบิดาเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร ในเขตเมืองและในเขตชนบทของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ ศ.ศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- พนัส หันนาคินทร์. (2520). *การสอนคำนิยม*. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพิษณุโลก
- พรทิพย์ คำชาย. (2543). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกสาขาวิชาของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันราชภัฏราชชนครินทร์*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เพ็ญศรี จินดาศักดิ์. (2535). *การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เพ็ญศรี จินดาศักดิ์. (2535). *การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ภัทรธิดา วารินทร์. (2538). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อ การศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของคนงานในโรงงานอุตสาหกรรม ในจังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ด. (ประชากร). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- มารศรี กองเกตุ. (2524). *ผลของทัศนคติระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้บิดามารดาที่มีต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศ.ศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร
- เมธินันท์ ภิญญชน. (2521). *การศึกษาองค์ประกอบของนักเรียนที่มีโอกาสเข้าศึกษาต่อในมัธยมศึกษาตอนปลายาคเหนือ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ราตรี รุ่งโรจน์ดี. (2515). *การศึกษาแนวโน้มของการเลือกเรียนต่อสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดระยอง*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- เลิศพร ภาวะสกุล. (2527). การเปรียบเทียบคุณค่าในด้านการศึกษาและคุณค่าในด้านการเลือกอาชีพระหว่างประชากรพุทธและคาทอลิก. วิทยานิพนธ์ ร.ศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- วรรณดี แก้วเก่า. (2541). การสำรวจความสนใจในอาชีพและการเลือกศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การวัดและประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- วัชรีย์ ทรัพย์มี. (2523). การแนะแนวอาชีพ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วิศิษฐ์ นานำปา. (2521). โอกาสการเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำแนกตามประเภทโรงเรียนสถานภาพส่วนตัว และผลการเรียนของนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วุฒิชัย จำนงค์. (2523). พฤติกรรมการตัดสินใจ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วุฒิวังศ์ เอียดศรีไชย. (2543). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ศักดิ์ ผาสุกนรินทร์. (2513,มกราคม) “ สถานภาพทางสังคมของชาวเมืองอยุธยา ” วารสารสังคมศาสตร์. 7(1) : 181
- ศิริ วรศิริ. (2513). สัมภาษณ์การณศึกษาของแหล่งประชากรในแหล่งชุมชนหนาแน่นบริเวณบ่อนไก่ ตำบลลุมพินี จังหวัดพระนคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ศุภวดี บุญญวงศ์. (2528). เอกสารประกอบการสอนอาชีพเบื้องต้น. สงขลา : : ภาควิชา การแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา.
- สภาการศึกษาแห่งชาติ. (2516). รายงานการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ปีที่ศึกษา 2515 – 2516. พระนคร : โรงพิมพ์การศาสนา
- สมทรัพย์ อติชาติบุตร. (2541). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (หลักสูตรและการนิเทศ). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร

- สมบัติ สุขสมบูรณ์. (2540). *การศึกษาปัจจัยต่อความสนใจเลือกศึกษาต่อสายสามัญ และสายอาชีวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สาโรช บัวศรี. (2525). *“ค่านิยมไทย” เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- สุชา จันทรเฒ. (2536). *จิตวิทยาทั่วไป*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช
- สุรัตน์ ไชยชมภู. (2535). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความตั้งใจในการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก*. ปรินิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- เสริมศักดิ์ วศาลาภรณ์. (2521). *พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- เสาวภา ธรรมบุตร. (2525). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพครู : ศึกษากรณีนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ส.ศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- แสง รัตนมงคลมาศ. (2542). *“องค์กร การนำ การตัดสินใจ” เอกสารการเรียนรู้ประกอบการสอนวิชาการจัดการทางพัฒนาสังคม*. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- หลุย จำปาเทศ. (2533). *จิตวิทยาการสูงใจ*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : บริษัทสามัคคีสาส์น จำกัด.
- อภิชัย พันธเสน. (2518). *การศึกษาปฏิรูปหรือปฏิวัติ*. กรุงเทพฯ : บริษัท พับิการพิมพ์ จำกัด.
- อรุณศรี อักษรศรี. (2544). *การศึกษาปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพอิสระ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีปี 4 ราชภัฏภูเก็ต*. สารนิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อุไร มั่นหมาย. (2539). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ศึกษากรณีจังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ พบ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- Anderson, M J. (1995, March). *“Effects of Classroom Social Climate on Individual Learning,”* American Education Research Journal. 7(1):15-33.
- Astin, Alexander W. (1968). *The College Environment* Washington, D.C. : American Press.
- Bandura, Albert. (1977). *Social Learning Theory*. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall.
- Beck, Williams. (1970 November). *Pupils Perception of teacher Merit : A Factor Analysis of Five Postulated Dimensions*, The Journal of Education Research. 61(12):1481.

- Cattell, Raymond B.(1970).*Personality and Motivation : Structure and Measurement*.New York:Harcourt, Brace,Word.
- Cogan,Morris L.(1975). "*Studies of Teacher Behavior*" in the Journal of Experimental Education
26.p.135-139.
- Dobbins,Loy Henderson.(1969).*Education and Qccupation Aspiration and Expeclation of High School Senior Boysin Five Louisiana Parishes*, in Dissertation Abstracts International. 29(9).P.2958-2959-A.
- Fantini,Martio D.and Genald, Weinstein.(1972).*The Disadvantaqed*.New York, WilleyInterscience.487p.
- Farmer,Richard E.;Lynn Hunt, Monaham;&Reinhold,Kededer.(1984).*Stress Management for Human Services*.Michigan:Sage Publishcation.
- Fox,Robert B. (1969,October). "*The Relationship of Achievement Motive to sex, achievement intelligence, social-economic Satus and Level of education aspiration for an eight grade group*," Dissertation Abstract International.30(4):1330-1332A.
- Gore,William J. and Dyson,J.W.(1964).*The Making of Decision:A reading in Administative Behavior*.New York:The Free Press of Glences Collier of Macmillan Limited.
- Gouldner,Alvin W. and Helen P.Gouldner.(1963).*Modern Sociology*.New York : Harcourt Brace and World, Inc.
- Greene,Charles N.;Adame,Everett E. Jr ; &Evert,Ronald J.(1985) *Management*. Englewood Cliffs,N.J. : Prentice-Hall.
- Guilford.J.P.(1959).*Personality*.New York : McGraw-Hill.
- Habison,F. , and Myers,C.A. (1964). *Education Manpower and Economic Growth:Statgies of Human Resource Development*. New York : Mcgraw-Hill.
- Hergenharn,B.R.(1990).*An Introduction to Theories of Personality*. Englewood Cliffs,N.J. : Prentice-Hall.
- Herr, Edwin L.and Stantey H.Cramer.(1979).*Career Guidance Through the Life Span*.Boston :Little,Brown.
- Iaaacson, Robert L.and Other.(1964).*Dimension of Student Evaluation ofTeaching*.Inc.Journal of Education Psychology 55 (6).p.344-351.

- Janssen,Susan L.G.(1983, February). *"Determinants of Parents' Aspiration and Expectation for their Children's Education and Occupation Attainment,"*Dissertation Abstracts International.(43):2084-A.
- Johnston, James G.(1975 ,December). *"A need Analysis of Aspiration for post Secondary Education Plane of Adolescents,"* American Sociological Review.34(22):221-222.
- Kelly,Karen E.;&Houston,KenB.(1985). *Type A Behavior in Employed Women : Relation to Work, Marital, and Leisure Variable, Social Support,Stress, Tension,and Health.*Journal of Personality and Social Psychology.48(4) : 1067.
- Klewer,Wendy;&Weidner,Gerdi.(1987). *Type A Behavior and Aspiration : A Study of Parents and Children's Goal Setting.* Developmental Psychology.23(2):204-209.
- Krech,David. (1962).*Individual in Society.* New York:McGraw-Hill Company Inc.
- Laurance,Lipsett. (1962, June). *"Social Factors in Vocational Development,"* The Personality and Guidance Journal.40:431-437.
- Lawrens,Frances.(1976). *"Student Perception of the classroom Learning Environment in Biology,Chemistry and Physics,"*Journal of Research in Science Teaching.13:315-323.
- Lindgren,Henry C. (1967).*Education Psychology in Classroom.*3rd ed. New york :John Wiley &Sone,Inc.
- Luthan,Fred.(1989).*Organizational Behavior.* New York : Mc Graw-Hill.
- McClelland,David C. (1961) .*The Achieving Society.*New York:Van Nostrand Company, Inc.
- McClelland,David C.And Others. (1953).*The Achievement Motive.*New York : Appleton Century Crofts,Inc.
- Mead,Robert D.(1971). *Future Time Perspective of College Students in America And India.*In *Experimental Social Psychology.*V.7.pp.249-293. New York :Academic Press.
- Mehta Prayag. (1969). *"The Achievement Motivation in High School Boy,"*National Council of Educational Research and Training. New Delhi : Affiliated,Pvt,Ltd.
- Morris,Charles G.(1996).*Understanding Psychology.*3rd ed.New Jersey : Prentice-Hall.
- Murray,Edward J. (1964).*Motivation and Emotion.* New Jersey : Englewood Cliff,Prentice Hall,Inc.

- Ofstad,H(1961).*An Inquiry into the Freedom of Decision*.Oslo:Universities Press.
- Organ,Dennis W.;&Hamner, Clay W.(1982). *Organizational Behavior*.Plano Texas:Business Publications.
- Robinson,Charles Loe.(1971.August).*Future Time Perspective in Non-Incarcerated Juvenile Delinquents*. Dissertations Abstracts International.32(2):1225-B.
- Roger,Carl.(1969).*Freedom to Learn*.Columbus,Ohio : Charles E.Merrill.
- Ryans,David G.(1960).*Characteristic of teacher*.Manasha:George Benta Company.
- Samuel,William.(1981).*Personality:Searching for the sources of Human Behavior*. New York:Mc Graw-Hill.
- Schunk,Dale H.(1981,February). *Modeling and Attributional Effects on Children's Achievement : A Self-Efficacy Analysis*.Journal of Educational Psychology.73:93-105.
- Shull,F.A.,et al.(1970).*Organizational Decision Making*. New York:McGraw-Hill.
- Strang,Ruth M..(1958).*Group Work in Education* .New York:Harper.
- Strube;et al.(1987).*Type A Behavior Pattern and Self Evaluation of Abilities;Empirical Tests of the Self Appraisal Model*. Journal of Personality and Social Psychology.52(5):956-974.
- Tinto,Vincent.(1975). "*Dropout from Higher Education : A Theoretical Synthesis of Recent Research*" in Review of Educational Research (1); p.89-125.
- Triandis.(1971).*Attitude and Attitude Change*.New York : John Wiley and Son Inc.
- Wright,D.(1975) .*The Psychology of Moral Behavior*.Middlessex : Penquin Books Ltd.

ภาคผนวก

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวจุฑามาศ ตันติรัตน์โสภาส
วันเดือนปีเกิด	5 ธันวาคม 2523
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลยโสธร กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	682 / 4 ถนนเทศบาล1 ตำบลท่าเรือ อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13130
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2542	มัธยมศึกษาปีที่6 จากโรงเรียนท่าเรือ"นิตยานุกูล"
พ.ศ. 2546	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (สุขศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2548	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ